

ΑΩ

Smet

REVUE PRE DUCHOVNÝ ŽIVOT

roč. I.

1941

č.

B S A H :

Skrábik: Smer ukazuje cestu, 1. Náš Smet, 3. Müller: Vnútorný život, 8. Habáň: Zklady modlitby, 12. Soukup: Prvé kroky, 16. Búda: Puer natus est nobis (Chlapec narodil sa nám), 20. Garrigou-Lagrange: Sv. prijímanie bez požakovania, 24. Müller: Čo je Cirkev?, 28. Feil: Unionizmus veľké dielo Božie, 33. Do výšav, 37. Zoznam, 41. Literatúra, 48.

Redaktor: prof. Dr. Innocent Müller OP.

Spolupracovníci: P. Mag. Dr. Metod Habáň OP., Univ. prof. Mag. R. Garrigou-Lagrange OP. Rím, Univ. prof. Dr. Mag. Gašpar Friethoff OP, Fribourg, Univ. prof. Dr. Jozef Búda, Univ. prof. Dr. Jozef Babor, Univ. prof. Dr. Alojz J. Chura, prof. Emilián Soukup OP., P. Vojtech Müller OP., prof. Dr. Anton Šurjanský, Dr. Pavol Beňuška, Dr. Juraj Rajec, prof. Ján Haranta, P. Mastylák C. SS. R. Rím, P. Agnás Mária Gabura OP.

REDAKČIA: Trenčín, Námestie sv. Anny 1.

ADMINISTRÁCIA: Trenčín, Námestie sv. Anny 10.

Časopis vychádza prvého každého mesiaca okrem prázdnin. Uzávierka čísla do 5. v mesiaci. Predplatné na rok 30 Ks. Bohoslovci a študenti 25 Ks.

ČITATEĽOM!

Niektorí hádam povedia, že predplatné našej revue je vysoké. V dnešných časoch boli sme nútení určiť túto sumu, ale len prechodne. Výšku predplatného určí počet odberateľov; preto prihláste sa za Smeristov a získajte pre náš časopis svojich známych a priateľov. Takto nám pomôžete znížiť ročné predplatné. Potom uvážte, že časopis má 48 strán; nuž terajším predplatným kryjeme iba reálnu poplatky bez najmenšieho zisku.

Náš Smer chce slúžiť katol. inteligencii, preto sa prihláste medzi tých, čo kladú základy novému životnému smeru u nás. Svojou apoštolskou obetavosťou a horlivosťou zabezpečíte lepšiu budúcnosť svojmu rodu. V novom roku pôjdeme novým Smerom! Prihláste sa do našich radov! Smer bude vademecum katol. slov. inteligenta! Porozumejte potrebám dneška, a prihláste sa za spolupracovníkov a organizátorov nového SMERU.

Za Vašu ochotu už vopred Vám ďakujeme.

Dr. Andrej Škrábik, svätisci biskup:

Smer ukazuje cestu

Kým žijeme, sme na ceste.
Každá cesta má začiatok a koniec.

Človek pozná začiatok svojej životnej dráhy, lebo známy je mu deň narodenia. Známy je mu aj koniec života, lebo vie, že skôr-neskôr príde smrť. Ale či je smrť aj cieľom života? Ach nie, nie! Smrť nie je cieľom, ba ani len koncom života... In meinen Segel die Brise der Ewigkeit?... Chladným vánkom hrobu vesluje do lepšieho, večného života.

Národ tiež, aspoň hmlistým tušením poznáva začiatky svojich dejín, začiatky svojich slávnych predkov. Ale konca znať nechce! Tak ako každý človek, tak aj každý národ sľubuje si a chce mať večné trvanie. Vyhnuly praveké obrovské netopiery, mohutné mamuty a mastodóny, a prežily ich nepatrné infuzoriá a algy. Zanikly štáty Sumerov, Babyloncov, Rimánov; no a prečo by si nesmel a nemohol sľubovať večité trvanie malučký národ Slovákov?

Známy je začiatok. Známy je cieľ. Ale treba nájsť aj správnu cestu a smer.

„Každá cesta vedie do Ríma“, hovorí porekadlo. No, nie každá cesta vedie človeka do života. Ani nie každá cesta vedie národy k večnému trvaniu. To dosvedčujú mnohé životné tragédie a hroby neslávne zahynutých národov! Pomýlená cesta, pochybený smer priviedol ich do záhuby.

Smer! Smer nám ukážte, ktorým prideme k cieľu!

„Ja som cesta a pravda, a život — riekol Ježiš Kristus, nikto nepríde k Otcovi, iba skrze mňa“.¹

Kristus viedol ľudí svojou pravdou po ceste k životu. Kto má aspoň trošku historického citu, uzná, že civilizácia kultúrnych národov je dielom kresťanským. A že tá kultúra nie je dokonalejšia, toho príčinou sú Iudia, ktorí sa riadili zásadami Kristovými len čiastočne a neúplne.

A teraz prichádzajú noví proroci. Hlásajú nové cesty a nové smery. Vraj smer, ktorý ukázal Kristus, je už zastaralý. Nehodí sa pre moderný život. Jednotlivci majú dnes viesť iné myšlienky, iné pravdy; iné prúdy majú hnať národy.

Dokázať, že „Ježiš Kristus je ten istý včera i dnes i na veky“², že On je večný Vodeca ľudstva; že len večné pravdy sú síce na to, aby ukazovali smer dnešnému človekovi i budúciim pokoleniam, — hľa, to je poslanie tohto časopisu.

Anjelský doktor sv. Tomáš Akvinský spracoval pravdy Kristove vo filozofický systém. To je tá „philosophia perennis“, večná múdrosť, ktorá ukazuje pravý smer. Rehoľní bratia sv. Tomáša chcú ten pravý smer ukázať slovenskému človekovi a slovenskému národu v tomto časopise.

Vítame ich podujatie.

Medzi kaleidoskopicky meniacimi sa ľudskými systémami, medzi bludičkami, ktorých nepravé svetlo zaviedlo ľudstvo do toľkých bied, večná pravda Kristova nech označuje bezpečný smer každému Slovákov i celému slovenskému národu!

¹ Ján, 14, 6.

² Žid. 13, 8.

Náš smer

Žijeme v čase, ktorý charakterizuje silná túha po niečom, čo by zabezpečilo ľudstvu aspoň niekoľkoročný blaženejší život. Hľadajú sa také životné energie, ktoré by definitívne rozbily a zničily prekážky, brániace ľudstvu nájsť na zemeguli predsieň neba. Večné politické zmeny začínajú ľudstvo otravovať, lebo mu nepomohly ani mravne, ani hospodársky. Ľudia hľadajú cesty a prostriedky, ktorými by rýchle dosiahli aspoň čiastočné zabezpečenie lepšieho života. A my vidíme, že tento cieľ chcú dosiahnuť dva smery: Smer teocentrický, a ten druhý mohli by sme pomenovať kozmocentrickým. Prvý smer reprezentuje Cirkev rímskokatolícka; druhý zas vladári, vlastne vlády národov celého sveta. Smer kozmocentrický najmodernejšími prostriedkami techniky a kultúry chce zabezpečiť spravodlivý kúsok chleba každému členovi svojho rodu. Je to práca ťažká, to vidíme dnes na vlastné oči. No a jednako niet na svete diplomata, čo by nám povedal, že kto a kedy bude užívať ovocie tejto úmornej práce. Nespokojnosť rastie so dňa na deň. A príčinu toho mnohí vidia v nedostatku hmotných dobier, alebo v ich nespravodlivom rozdelení. Ale nie je to tak. Planéta, na ktorej žijeme, je dosť bohatá, dáva i teraz toľko, koľko človek potrebuje na dosiahnutie svojho cieľa. Lež ľudia zabúdajú, že cieľ ich života je nadzemský; zabúdajú, že hmota nikdy nenasýti dušu, ktorá je stvorená pre dobro nehmotné, pre Boha. Ľudia hľadajú blaženosť, ale akosi jednostranne. Chcú si zaistiť kúsok zeme, z ktorej by žili, ale nestarajú sa o majetok, ktorý by obšťastnil dušu. A človek chce byť šťastný celý: telesne i duševne. No a na to nemyslia tí, čo sa pokúšajú preorientovať ľudstvo a ukázať mu správny životný smer. Hmotné bohatstvá nikdy nevedely národy sjednotiť,

veď hmota i dnes vyhlbuje priepasť diabolskej nenávisti medzi národmi. Všimnite si ktorýkoľvek úsek svetových dejín a uvidíte, že hmotné bohatstvá nikdy nevedely sbratať ľudí; ba naopak, kúsok čiernej zeme rozdelil ľudstvo na niekoľko bojujúcich táborov, brat zabíjal brata a jednako ich krv nestala sa semenom lepšej budúcnosti. Preto zástupcovia smeru kozmocentrického nedožijú sa lepšieho zajtrajška, lebo nekladú základy pre blaženosť celého človeka: zabúďajú na dušu. Duševné záujmy odstrčili na bočnú koľaj.

Ale kto pozerá na ľudský život očami Prozreteľnosti Božej, vidí, že toto jednostranné riešenie svetovej krízy je iba veselou predohrou horšej budúcnosti. Zabezpečenú budúcnosť má ten národ, ten jednotlivec, ktorý dôkladne pozná plán Boží s človekom, a podľa tohto plánu zreorganizuje svoj život súkromný i svoju verejnú činnosť. Budúcnosť očakáva tých, čo porozumejú slovám Kristovým: Buďte dokonalí! I dnes platia slová Spasiteľa sveta: Hľadajte najprv kráľovstvo Božie! Smer teocentrický pripomína ľudstvu, že nesmie prevrátiť stupnicu hodnôt, že nesmie stavať záujmy časné nad záujmy večné, duševné. Smer teocentrický, prízvukujúc dokonalosť duševnú, myslí na blaženosť celého človeka, lebo duševná dokonalosť shrňuje v sebe i telesnú dokonalosť, hmotné šťastie, ale tak, že duševné a večné dobro kladie nad všetky hmotné záujmy.

Boh chce, aby sme sa volali Jeho dietkami, nielen Jeho stvorením. Volá nás k sebe ako svojich synov a chce nám dať svoje Božské dedičstvo: chce nám dať seba. Kariéra ľudského života spočíva v tom, aby človek prišiel k Bohu. Sme stvorení pre večnosť, a náš pozemský život podľa plánu Božieho má byť predohrou života večného. Jasne to naznačil Kristus Pán, keď povedal: To je život večný, aby poznali teba, jediného pravého Boha, a toho.

ktorého si poslal, Ježiša Krista. A Kristus prišiel na svet, aby sme mali život, a hojnejšie ho mali. Boh nás teda volá k životu vyššiemu, volá nás do svojej rodiny, chce dať všetkým ľuďom život večný.

Táto pravda musí sa udomáčniť v srdci každého človeka. Lebo zas dejiny dokazujú, že národu a ľudstvu osožili len tí jednotlivci, čo plnili na zemi vôľu Božiu, čo žili podľa plánu Božieho. A žiť podľa plánu Božieho znamená žiť duchovne, nábožensky, vládnuť nad sebou i nad svetom. Ale plán Boží netreba hľadať v legendách, ani v živote tých, čo nábožensky a mravne skrachovali. Úmysly Božie s človekom nájdeme v učení Cirkvi katolíckej, ktorá chráni pravdy Božie ako neomylná strážkyňa pokladov Božích. Preto treba hlbšie poznať náuku Cirkvi, lebo tak nájdeme určitý smer, vedúci k lepšiemu zajtrajšku. V zjavených pravdách Božích sú rozriešené všetky sociálne problémy, hej, i výška robotníckych a úradníckych miezd, a to dokonale, lebo toto všetko rozriešil Boh. Musíme teda hlbšie poznať náuku Božiu, keď túžime po spravodlivom sociálnom poriadku.

Preto náš smer chce ponajprv prehľbovať náboženské poznanie našej katolíckej inteligencie, lebo každý túži len po tom, čo pozná ako dobré. Lež suchopárne poznanie nestačí. Poznané pravdy treba prežívať, treba ich vyskúšať, takrečeno zhmotniť v našom každodennom živote. Učenie Ježiša Krista len vtedy ukáže svoju silu, keď ho pripustíme ako neomylný zákonník do našich rodín, do továrne, kancelárie, parlamentu, divadla, kina, slovom, do verejného života. Učenie Kristovo obnoví svet, postaví dnešnú spoločnosť na pevné nohy len vtedy, keď jeho vyznavači budú môcť o sebe tvrdiť: Mne žiť je Kristus! Kresťan má byť druhým Kristom. Katolík musí byť uskutočňovateľom programu, ktorý dal Boh ľuďom

stvu v evanjeliu. A realizovanie tohto programu v živote súkromnom i verejnom menujeme životom náboženským, životom duchovným. Nie je to nič inšie, ako zdokonaľovanie prirodzeného poriadku poriadkom nadprirodzeným, Božím, zdokonaľovanie nedokonalého dokonalým. Preto hlboký náboženský život nepatrí len do kláštorov, nie je on výsadou mníšok a kňazov, ale životnou podmienkou každého katolíka. Lebo Boh chce, aby všetci ľudia boli blažení. Preto pre všetkých ľudí poslal svojho Syna a povedal: „Toto je môj milovaný Syn, v ktorom mám svoje zaľúbenie; Jeho poslúchajte!“ Teda našou povinnosťou na zemi je: Poslúchať, napodobniť, nasledovať Krista, ktorý je odbleskom slávy Otcovej a obrazom Jeho podstaty.² Kristus v pláne Božom je počiatok a koniec všetkého,³ preto nikto nemôže položiť iný základ, okrem toho, ktorý je položený, ktorým je Kristus Ježiš.⁴ Všetko, čo sa koná na svete proti Kristovi, proti jeho evanjeliu alebo proti jeho Cirkvi, ako by nebolo v pláne Božom; preto smelo môžeme povedať, že zahynie.

Túto skutočnosť máme pred očami, keď chceme pomôcť preporodiť smýšľanie dnešného človeka. Pravda, je to ťažká práca, a vieme, že sa nepodarí tým, čo obchádzajú Krista, ale nepodarí sa ani podpriemerným kresťanom. Starého človeka obnoví len Boh, a to prostredníctvom ľudí, v ktorých bude žiť a pracovať Kristus. Preto teocentrický smer, ktorý vychádza od Boha a k Nemu sa vždy vracia, v kritických chvíľach dnešných čias je jediným správnym ukazovateľom cesty k lepšej budúcnosti. Nezavierajme oči, ale pozrime na skutočnosť tak, ako je zakreslená v nezmeniteľnom pláne Božom: S Kristom budeš bohatý,

¹ Mat. 17, 5.

² Zid. 1, 3.

³ Zjav. 22, 13.

⁴ 1 Kor. 3, 11.

bez Krista žobrák. Ľudská spoločnosť s Kristom bude rodinou, v ktorej budeme všetci bratia a sestry v Kristu. Bez Krista stane sa bojiskom, na ktorom vykrváca mnoho nevinných. Kristus spojí západ s východom, sever s juhom; On spojí nebo so zemou a dá svetú pokoj, po ktorom túžime všetci. O Krista je okradnutá duša moderného človeka, preto leží na celej zemeguli zimná chmára hospodárskej i kultúrnej krízy.

Chceme preto pravdy Božie a zásady evanjelia Ježiša Krista presádzať do ľudských sŕdc, chceme, aby náš národ sa s nimi stotožnil a z nich žil. Pravda, nájdú sa ľudia, ktorí toto všetko odsúdia ako dávno prežitý klerikalizmus. No, ale tým odpovie budúcnosť, v ktorej uvidíme víťazstvo Krista, slávu jeho svätej Cirkvi a radosť Jeho verných stúpcov. Slová, katolícky inteligent, bude žiť z prorockých slov Spasiteľových: „Každý teda, kto počúva tieto moje slová a činí ich, pripodobní sa múdremu mužovi, ktorý si vystavil dom na skale. I spustil sa dážď a prišli potoky, a dudy vetry, a oborily sa na ten dom, a nepadol, preto, že založený bol na skale. A každý, kto počuje tieto moje slová a nečiní ich, podobný bude pochabému mužovi, ktorý si vystavil dom na piesku. I spustil sa dážď a prišli potoky, a dudy vetry, a oborily sa na ten dom, a spadol, a zborenisko jeho bolo veľké.”⁵

My nechceme, aby podtatranský štát sa stal zboreniskom, preto nepozeráme ani napravo, ani naľavo, ale ideme stavať dom pozemskej i večnej blaženosti na skale, ktorou je Kristus. Ideme plniť rozkaz sv. Pavla: „Nepripodobňujte sa tomuto svetu, ale sa premeňte obnovením svojej mysle, aby ste vyskúmali, čo je vôľa Božia dobrá, ľúbezňá a dokonalá.”⁶ Katolícka slovenská inteligencia musí pochopiť

⁵ Mat. 7, 24—27.

⁶ Rim. 12. 2.

tento program, lebo ona má byť nástrojom, ktorým Boh chce pozdvihnúť ponížených a chudobných. Ale tieto nástroje musia byť živé a elasticke, musia bezpodmienečne prijímať rozkaz Vodcu Krista, ukazujúceho smer k prameňom blaženosti v zemi cyrilometodejskej. Katolícka slovenská inteligencia musí ukázať celému svetu, že pod Tatrami žijú takí ľudia, ako bol biskup sv. Augustín, sv. farár z Arsu, nesmrteľný mysliteľ sv. Tomáš Akv., mocná žena sv. Katarína Sienská, moderný apoštol sv. Ján Bosco, atď. Či náš národ nemôže sa pochváliť takými ľuďmi? Dokážme, že hej. Veď nás Pán Boh práve tak miluje, ako národy, o ktorých sa mnoho hovorí a píše len preto, že mali svätých učencov a učených svätcov. Sv. Tomáš Akv. vydobyl Talianom čestnejšie miesto v kultúrnom svete, než všetci cézari a vodcovia dovedna. O ňom môžeme povedať, že zvečnil na zemi i v nebi meno svojho národa. A to platí o všetkých svätcoch. Svätci realizujú na zemi plán Boží, preto sú požehnaním pre národ.

Náš Smer bude ukazovať cestu k tomuto cieľu. Nuž a jediná cesta, čo vedie k týmto metám ľudského života, je KRISTUS. On je cesta, po ktorej pôjdeme; On je pravda, za ktorou pôjdeme; On je život, s ktorým sa chceme spojiť, aby sme žili večne.

Redaktor

Dr. Innoc. Müller O. P.:

Vnútorňý život

Všimnite si, čo sa robí vo vašej duši, keď ste sami, keď vás nikto nevyrušuje. Hovoríte sami k sebe, myslíte na niečo. Vo vnútri počujete otázky, odpovede; spomínate na to, čo sa stalo, alebo myslíte už na budúcnosť: Ako to dopadne? Čo bude so mnou, s mojou rodi-

nou? Takýto vnútorný rozhovor nevyruší ani hluk ulice, vaša pozornosť je sústredená na to, o čom vo svojom vnútri rozprávate.

V určitých chvíľach každý človek uzaviera sa do seba, myslí na niečo, robí si plány, atď. Nuž a načo myslia zvyčajne ľudia? O čom v duši rozprávajú? Dozvedeli by sme sa veru mnohé zaujímavosti, keby nám to prezradili. Mnohí neprezradia nič; ale podľa vonkajších prejavov môžeme aspoň tak napoly uhádnuť, na čo myslia. Tieto vnútorné rozhovory a plány rozdelíme na tri všeobecné skupiny.

V prvej skupine žijú ľudia telesní, pôžitkárski, hmotárski. Tí myslia len na to, ako rozmnožiť telesnú pohodnosť, aké novoty zaviesť na tučnom jedálnom listku a aké šaty obliecť. Žijú zábavám a prepychu. Nikdy nemajú čas zamyslieť sa nad svojimi stavovskými povinnosťami. Rodina, deti, kostol, hrdinstvo, veľkodušnosť, to sú pojmy, na ktoré zpravidla kývnu rukou. Keď príde nešťastie, choroba, neúspech, zúfajú. Jesť, piť, spať, zabávať sa. hľa, to je predmet ich vnútorného rozhovoru. Lutujeme ich, lebo sa zriekli života, pre ktorý človeka Boh stvoril.

V druhej skupine nájdeme racionalistov, ľudí učenejších. Na čo tí myslia? Najsamprv na svoju osobnú česť a slávu. Chcú byť — ako sami hovoria — vo všetkom korektní. Záleží im na spoločnosti, v ktorej sa pohybujú. Chcú sa spriatelíť s veľikášmi, a dobre im padne, keď im taký mocný pán zalichotí. Ich presvedčenie stotožňuje sa so smýšľaním väčšiny, všetkému na svete vedľa sa prispôbiť, každé prostredie vedľa využiť pre svoje plány. Dôverujú sebe, svojej múdrosti a šikovnosti. Nepresvedčíte ich, že sa mýlia. Sú to teda ľudia, čo žijú len sebe, preto nie sú ďaleko od pokolenia hmotárskeho. Ale preto, že veľmi zle rozumejú a svoje rozumy radi rozdávať i druhým, sú nebezpečnejší.

Napokon prídu Iudia duchovní. Na čo tí myslia? Myslia na to, že všade je Boh, ktorý všetko vidí. Preto súdia o všetkom tak, ako súdi Boh. On zaujíma vrcholné miesto v ich myšlienkach. O hmotné dobrá, osobné úspechy a o telesné zdravie starajú sa len potiaľ, pokiaľ im ony pomáhajú prísť bližšie k Bohu. Nespoliehajú sa na svoju múdrosť, ani zlý úsudok sveta ich nezlomí, lebo dôverujú Bohu. Žijú z vôle Božej, a konajú všetko podľa nej. Ideálom ich života je: Slúžiť Bohu a prísť k Nemu. O takýchto veciach vedú tichý rozhovor v duši.

Tým, pravda, nie je ešte vyčerpaný obsah tichých rozhovorov v dušiach ľudských. Nás skôr zaujíma nábožensko-mravný charakter vnútorných rozhovorov, preto spomíname len to, čo vplýva na mravný život človeka.

Tieto vnútorné rozhovory sú znamením, že náš život nie je vyčerpaný vonkajšou prácou v továrni, úrade, škole, na poli atď., ale že žijeme aj iným životom, životom vnútorným, o ktorom nevie nikto, ktorý v hĺbinách duše prežívame len my sami. Mohli by sme to povedať i tak: Človek žije ponajprv v sebe, a až potom okrem seba, totiž v činnosti. Jeho vonkajšia činnosť bola pripravená a premyslená vo vnútornom živote, a len potom sa ukázala navonok.

No a slová: život vnútorný, vyjadrujú určité usobranie. Človek sa uzavrie do seba, sústredí sa v sebe, žije vnútorne. Jeden sa sústredí na telo, na hmotu; druhý na seba samého, tretí na Boha, a potom tým veciam žije vo svojom vnútri. Teda každý človek žije vnútorným životom.

A hlboký náboženský život je len vyššou formou, zdokonalením tohto vnútorného života. V náboženskom duchovnom živote využívame vnútorné rozhovory duše na to, aby boli sústredené na Boha, aby boli o Bohu. Tak je charakterizovaný i duchovný život sv. Domi-

nika: Vždy hovoril s Bohom a o Bohu. V duchovnom živote rozum podrobujeme úsudku viery, aby sme o všetkom súdili tak, ako súdi P. Boh, Vôľu usmerňujeme k Najvyššiemu dobru, k Bohu, aby túžila po iných veciach len potiaľ, pokiaľ pomáhajú dosiahnuť najvyššie Dobro. Obrazotvornosť, city a iné duševné hnutia podrobíme vláde rozumu a vôli, aby neprekážaly sústredenosti na veci Božie.

Tu je začiatok hlbšieho duchovného života. Lebo keď naša myseľ je sústredená na pravdy vznešené, Božie, potom i naše vnútorné rozhovory budú len o tých veciach. Pravda, zo začiatku býva to ťažké, najmä pre tých, ktorí sú rozptýlení rozsiahlou vonkajšou činnosťou. Ale trvalým cvikom sa dá veľa urobiť. Veď ide o život vnútorný, o život duše, kde má prístup len Pán Boh. Nikto mi teda nemôže zakázať, aby som neodsúdil zlo, aby som nemiloval pravdu, aby som nesúhlasil so zlou myšlienkou. Kto mi môže zabrániť milovať nepriateľa, odstrániť pohoršujúce obrazy, vzbudiť vieru, nádej a lásku k Bohu? Kto mi môže zabrániť, aby som neobetoval každý svoj skutok na slávu Božiu? Cez deň v akejkoľvek práci mám príležitosť viac ráz myslieť na to, že Boh ma vidí, že žijem z jeho milosti, že moja budúcnosť je v jeho rukách.

Preto sv. Pavol napísal,¹ že naše obcovanie je v nebesách, lebo človek, čo vo svojom vnútri žije takto spojený s Bohom, telom žije na zemi, ale myseľou je spojený s vlasťou nebeskou. Hovoríme, že takýto človek žije, myslí a koná nadprirodzene. Sv. Tomáš Akv. napísal,² že žije nie sebe, ale Bohu. V tomto smysle načim rozumieť slová sv. Pavla³: Mne žiť je Kristus, a umrieť zisk. Vnútorný duchovný človek má akýsi nadprirodzený zrak, má Kristovu mieru

¹ Filip. 3, 20.

² Th. Summa: II—II, ot. 17 čl. 6 k 3.

³ Filip. 1, 21.

na všetko. Vidi, že nič by mu neosožilo, i keby celý svet získal, ale škodu utrpel na svojej duši. Preto sa zrieka všetkého, považuje všetko za smeti, aby získal Krista.¹ Vnútorňý človek sústreďuje svoju pozornosť na Boha, na zákony Kristove, o tých premýšľa a podľa nich usmerňuje svoju činnosť. Kristus stáva sa pre neho vzorom života a práce: „Dal som vám príklad, hovorí Spasiteľ, aby ste i vy činili tak, ako som ja učinil vám.“² Preto sv. Peter napísal: „Kristus zanechal vám príklad, aby ste nasledovali jeho šlapaje“. A aký je to príklad? „Kristus nespáchal hriechu, ani nenašla sa mu lož v ústach. Keď mu zlorečili, nezlorečil; keď trpel, nevyhrážal sa, ale vydal sa tomu, ktorý súdil nespravodlivo. Sám na svojom tele vyniesol naše hriechy na drevo, aby sme umreli hriechom a žili spravodlivosti.“³ Sv. Pavel vyjadril to zas tak: „Vyobrazte v sebe Krista“;⁴ „musíte dozrieť na mieru veku plnosti Kristovej“⁵; „oblečte si Pána Ježiša Krista, a o telo nemajte starosti, aby zbujnelo“⁶; „tak smýšľajte o sebe, ako i Ježiš Kristus.“⁷¹⁰

Náš vnútorňý život musí sa teda rozvíjať podľa najdokonalejšieho vzoru, ktorým je Ježiš Kristus. Život Kristov musí byť našim vnútorňým životom. Vnútorňý človek, o ktorom hovorí sv. Pavel,¹¹ musí sa obnovovať so dňa na deň životom Kristovým. Potom zmohutnie, stane sa nepremožiteľným. Božím.

P. Mag. Dr. Metod Habáň O. P.:

Základy modlitby

Modlitba v Kristovej Cirkvi pochádza z prameňov života. Cirkev uvádza ľudský život do

¹ Filip. 3, 8.

² Ján, 13, 15.

³ 1 Peter, 2, 21—24.

⁷ Gal. 4, 19.

⁸ Ef. 4, 13.

⁹ Rim. 13, 14.

¹⁰ Filip. 2, 5.

¹¹ 2 Kor. 4, 16.

pohybu smerom na posledný cieľ. Celý kult Kristovej Cirkvi je výrazom života, ktorým ona žije z Krista a ktorým majú žiť jednotlivé duše, aby sa zúčastnili na večnom živote. Cirkev sv. je svätá, nová, posvätená obec. A táto obec má svoj sociálny život, tiež nový, svätý a posvätený, život pre posledný cieľ, život z plnej milosti a pravdy Božieho Baránka. Je preniknutá Božím Duchom, ktorý ju naplňuje. Teda v nej je tajomný, nadprirodzený život. Ako prirodzený život je ustavičný pohyb, bez pretrhnutia, imanentný, s vnútornou stránkou svojich prejavov a účinkov, tak aj nadprirodzený život Cirkvi je nepretržitý a vnútorný, ustavične prúdi ako čerstvý prameň pre nesmrteľné duše, aby ich zavlažoval a z ich vloh a schopností vyzískal krásne ovocie, nadprirodzenej krásy a spodobenía s Bohom.

Kristova Cirkev svojím životom vzdáva povinný kult Najvyššiemu, inými slovami, žije životom modlitby liturgickej, t. j. spoločnej, aj osobnej. Teda modlitba je prejavom života, znamená pohyb života; celá je spojená s životom a s jeho zdrojom, spolu môže sa pre kresťana stať nevyhnutným prejavom duchovného života, ako dýchanie je potrebné pre telesný organizmus.

Život Cirkvi, a teda aj modlitba, je úkon ctnosti nábožnosti (*virtus religionis*), ktorá rozumné bytosti učí vzdávať Bohu povinný kult. Ak človek, ktorý patrí k Cirkvi, chce dosiahnuť hlbokú modlitbu, musí byť naplnený prirodzenou i nadprirodzenou ctnosťou nábožnosti, aby sa tak priputnal k Bohu zlatým putom svojej rozumnosti a celej vyššej stránky svojej duše.

Človek má svoj najzákladnejší vzťah a pomer k Bohu; na tomto vzťahu svojho prirodzeného i nadprirodzeného pomeru k Bohu má postaviť svoj duchovný chrám modlitby k Bo-

hu. Človek svojou rozumnosťou patrí do Božieho príbuzenstva, preto aj jeho duch má prirodzené možnosti obracať sa k Bohu. Boh na túto vznešenú krásu spodobenía a príbuzenstva človeka s Bohom štepí svoju nadprirodzenú krásu a účasť na svojom živote, a teda aj nadprirodzenú ctnosť nábožnosti. Nadprirodzená sila preniká a pretvoruje celú prirodzenú ctnosť, kde ju v duši nachádza pripravenú, a tak ju pozdvihuje k novým vzletom a prejavom. „Usporaďuje vzlety srdca.”

Všetci sv. Otcovia, a najmä sv. Tomáš Akv. hovoria o ctnosti nábožnosti ako o puto a o pomere duše k Bohu¹. Práve k Bohu máme sa pripuťnať ako k neochvejnému zdroju. Teda v Bohu je pevný základ duše. K nemu, ako k poslednému cieľu, má sa ustavične obracať naše rozhodovanie. V Bohu je zas aj posledné dovriešenie a zdokonalenie človeka. Duša sa musí ustavične obracať k Bohu, lebo hriechom sa od neho odvracia, vierou však sa zas k nemu obracia.

Nábožnosť, ako puto a pomer duše k Bohu, spojuje dva póly: človeka a Boha.

Boh je najvyššia a najdokonalejšia Bytosť, je zdrojom každého stvoreného bytia, z jeho účinnej vôle všetko vzniklo, on je aj posledným cieľom ľudského života a celého stvorenia. Teda všetko sa obracia k Bohu, všetko mu patrí, všetko je jeho v najvlastnejšom smysle. Nad všetkým absolútne panuje, lebo jeho absolútne vznešená Bytosť nad všetkým vyniká.

V hĺbke každej stvorenej bytosti je nevyhnutný pomer závislosti od Boha, ale aj podriadenosti jeho vznešenosti. Človek je podriadený Bohu aj vo svojom pôvode, lebo Boh všetko stvoril, a aj vo svojom vývoji, lebo každý prejav účinnosti a činnosti, ktorým sa človek vyvíja vo svojich stránkach, závisí od

¹ Th. Summa: II—II, ot. 81 čl. 1.

prvej príčiny; a napokon človek závisí od Boha aj vo svojom konečnom utíšení a uspokojení všetkého nenokojného túženia po dobre a po ciele, lebo posledný cieľ ľudskej duše je nekonečné Božie dobro. Teda je to nerozviazateľná a nezničiteľná závislosť. Človek, ktorý sa usiluje z nej vymaniť, ničí sám seba, otravuje vlastnú dušu. Preto vzniká a rastie nepokoj a prázdnota ľudských duší po každom nápore, ktorým chcú zničiť alebo zaznať v sebe toto nezničiteľné puto pomeru človeka k Bohu. Prázdnota moderného života jasno potvrdzuje túto pravdu, lebo moderný život sa chcel voľne pohybovať, bez tohto pomeru k Bohu. Omyl sa môže ľahko poznať, ale aj napraviť. Človek vo svojom pôvode, vo svojom vývoji a vo svojich nepokojných a hladových túhach závisí od Boha, a v sebe nosí Božie znamenie, odraz, a podobnosť jeho veľkosti, moci, sily, vznešenosti, ale aj lásky a múdrosti.

Veľký nemecký mystik Majster Eckhard ukazuje na to, ako človek sa márne svíja ako červ, keď sa chce vymaniť z tejto závislosti od Boha. Nech robí, čo chce, aj keď hreší, tým len bezmocno vyjadruje, že závisí od Boha ako od svojho cieľa. Lebo svoje zvrátené túžby nenaplní a neupokojí, celým svojím nepokojom volá po Bohu.

Akýkoľvek vývoj ľudského života, postavený alebo zámerno odvrátený od Boha, nemôže byť pre človeka rozkvetom a vzrastom, lebo účinnosť každého prejavu činnosti, ktorú človek rozvíja, aby sa niekde dostal, závisí od Božej účinnosti. Najmä ak ide o vývoj v dobrom, o vývoj ľudskej osobnosti, nemôže ďaleko dôjsť bez Božej účinnej pomoci, bez Božej krásy a milosti, bez uzdravenia hlbokých rán tkviacich v ľudskej prirodzenosti.

Duša, ktorá pozná túto bezmocnosť, ľahšie sa opre o Boha, ako o neotrasiteľný princíp

svojho bytia a všetkého, ľahšie uzná svoju závislosť a podriadenosť Bohu.

Len na týchto hlbokých základoch poznania závislosti a podriadenosti Bohu v tom, čo sme, čo robíme, kde ideme vo svojich prirodzených aj nadprirodzených túhach, môžeme vystaviť základ nového chrámu duše, v ktorom by sa mohla modliť. (Pokračovanie.)

Prof. P. Em. Soukup O. P.:

Prvé kroky

Človek rád spomína na začiatky, na začiatky života, práce, priateľstva. V začiatkoch býva veľmi jemná krása. V priateľstve sú začiatky najkrásnejšie, sú svedectvom pre celé priateľstvo. A sú tiež najdôležitejšie, lebo spomienka na ne môže obnovovať, je ako dozor.

Spomíname na začiatky priateľstva duše s Bohom. I v ňom prvé kroky sú najdôležitejšie, o mnoho dôležitejšie než v ľudskom priateľstve; zostávajú totižto cez celý život na zemi podmienkou, úrodnou pôdou priateľstva a aj jeho najjemnejšou krásou.

Azda poznámka o pomere pojmov priateľstva s človekom a priateľstva s Bohom nie je zbytočnou. Že totižto hovoríme o priateľstve s Bohom, hoci obsah tohto pojmu je nesmierne hlbší, než obsah priateľstva s človekom; ale právom prirovnávame oboje, právom zásady ľudského priateľstva prenášame na lásku k Bohu. Lebo priateľstvo je najväčšia láska, akej je ľudská duša súca, je vznetom duše, na ktorom je najmenej nedokonalostí zo všetkých hnutí ľudského srdca v pomere k iným živým bytostiam.

Priateľstvo začína poznaním. Poznanie alebo skúsenosť prebudi srdce, a čím hlbšie preniká poznanie alebo skúsenosť, čím viac po-

znávame a zakusujeme dobro a krásu, tým viac sa srdce kloní, tým viac miluje a túži. Ale ešte jedno treba k priateľstvu. Podstatnou slôžkou priateľstva je viera v poznané a zažité, viera v hodnotu priateľsky milovaného, nepočítanie so sklamaním. Iba vtedy je priateľstvo celé a celkom pravé, poznaním začína, vierou sa upevňuje.

Poznanie a skúsenosti o Bohu musí nadobudnúť každý zdravo smýšľajúci človek, poznanie a skúsenosti o najvyššej bytosti, zdroji všetkej pravdy a dobra. Ale tu troje chýba: úplnejšie poznanie, uistenie, že smieme, čo by sme chceli, dosiahnuť priateľskej vzájomnosti a vylúčenie obáv sklamaní.

Človek by chcel vykročiť, a viera naučí prvým krokom. Bez nej nie je možný krok; dôkazom je Aristotelov výrok: „Za nesmyselné bolo považované, keď niekto povedal, že Jupitera miluje“.

Toľko krásy, bohužiaľ nepoznanej, je v slovách Boha v Písme sv., ktorými človeka uisťuje, že smie zatúžiť po Božom priateľstve, že je div dobroty, skutočnosťou, že Božia túha milovať človeka je priateľskou láskou, že človekovi chce dať všetky krásy priateľstva, dôvernosť a nerozlučnosť večnú. Písmo sv. to opakuje najrôznejšími obratmi, keď hovorí o Múdrosti, ktorá zve človeka, keď u prorokov hovorí o vernosti a nevernosti, až k onej priamej výzve, aby srdce človeka priľnulo k Bohu, až k onomu svojou dojemnosťou skoro zarážajúcemu slovu, kde v obraze otca Boh človekovi hovorí: „Daj mi, syn môj, srdce svoje“¹.

Božie priateľstvo sa podrobuje zákonom ľudského priateľstva. Ľudskému priateľstvu podstatne nevyhnutná viera bola pripravená v srdci človeka uistením o Božej blahovôli. Tá viera sa vyvíja poznaním o Bohu, hodnom ve-

¹ Prisl. 23, 26.

riacej priateľskej lásky. Je síce pravda, že „Boh chcel zostať Bohom skrytým“, aby tým väčšej krásy, záslužnosti a schopnosti vzrastu získavalo sväté priateľstvo. Ale človek musí vedieť, musí nejako poznať toto skryté Dobro a Krásno. Lebo, ako hovorí sv. Tomáš: Nemožno k niečomu prilipnúť nádejou alebo láskou bez smyslového alebo rozumového... preto pred nádejou a láskou musí byť viera!² To sú ďalšie dva z prvých krokov.

Boh vypráva o sebe: Čo nám povedali proroci a Ježiš Kristus o Bohu — priateľovi duše, ukazuje ho síce ako cez „sliedovú dostičku a ako záhadu“ (sv. Pavel); ale uisťuje o nerušenom bohatstve dobra a krásy za „dostičkou“, v „záhade“ zaručuje tisíc riešení súladných, jedno krásnejšie ako druhé. A tak umožňuje to najkrásnejšie z priateľstva, vieru v ono netušené a v ono riešenie, plné žiare. Lebo viera je presvedčenie o istote tušeného a naznačeného.

Čo nás najviac uchvacuje v ľudskom priateľstve, to chce Boh od duše, keď jej ponúka svoje priateľstvo, keď priamo ň prosí. To znamená veriť v Boha. Nielen veriť Bohu, sucho vedieť odriekať, čo Boh zjavil. Veriť v Boha a veriť k Bohu, podľa hlbokého výkladu sv. Tomáša, týmto presvedčením byť vedený k Bohu istotou, že ak je niekto hodný nášho najhlbšieho priateľstva, že je to On, Dobro a Krása bez premenlivosti.

Touto vierou túha duše po priateľstve s Bohom nadobúda celej svojej ceny. Celým úsilím svojej slobody priľne k Bohu, aby sa ukázala hodnou takých veľkých darov Božieho priateľstva.

Či preto sú tieto prvé kroky nesmelé, neisté, tápajúce? Nič by nebolo osudnejšieho. Boh o sebe dosť povedal, aby duša mohla veriť

² Th. Summa: I—II, ot. 62 čl. 4.

v Boha a k Bohu. A v slovách Písma sv. „okúste a vidíte, aký sladký je Pán“, je ďalšie. To je rozdiel medzi vierou v človeka a vierou v Boha, že veriac v človeka, nakoniec už nemáme čo nového veriť, lebo musíme bojovať, aby sme udržali svoju vieru v neho, keď na dne prichádzame na kal; veriac však v Boha, nikdy neprídeme na kal, ani na dno, čím viac veríme, tým pevnejšia stáva sa viera, tým viac sa blížime k videniu, tým viac okúšame, aký je Pán; ako presahuje všetko dobro a všetku krásu. Láska potom predbehne vieru. Viera stojí pred dostičkou, ale láska nemá v nej prekážku, láska prenikne za ňu a spojí sa s Priateľom. Vykročí a pokračuje smelo, rázne, odhodlane a vytrvalo.

Ale spojenie lásky s vierou a viery s láskou musí zostať pevné. Lebo láska bez viery na zemi stráca úrodnú pôdu a stratí sa celkom, bez toho, žeby človek vedel, ako. Prečo porušenie viery vždy v dejinách ukazuje vyhubenie kvetov lásky, ako nevyhnutný následok, (a tým i lásky samej, pretože láska bez kvetov nie je láskou.)? Prečo jediná katolícka mystika je nesmrteľná a po tisícich rokoch vydáva kvety krásnejšie a sviežejšie, než vo svojej mladosti? Odpoveď je jasná. Mystika je pochopené a prevedené priateľstvo, ktoré rastie z prenikavej viery. A naopak, aj to je jasné, že viera bez lásky nevedie k priateľstvu, lebo taká viera nie je viera v Priateľa, ale viera iba o ňom, a ešte veľmi chudobná.

Takáto je teória o prvých krokoch priateľstva s Bohom. Praktické dôsledky pre duchovný život, aby duša naozaj bola na novej ceste za priateľstvom s Bohom? Božský Spasiteľ raz povedal: „Majte vieru Božiu“. Treba mať Božiu vieru, nie vieru ľudskú, ktorá pre všetko chce ľudské odôvodnenie a ľudskú priehľadnosť. Božiu vieru, ktorej stačí vedieť: Boh to povedal, je to v Písme sv., to Cirkev učí; a

potom duša dychtivo hľadá ďalej, dychtivo chce vedieť viac o tom, ktorý je Dobro a Krá-
sa, túžiaci po priateľstve človeka; dychtivo
túži po skúsenosti o živote s ním, pevno veriac,
že sa nesklame.

Kto len raz pocítil silu tohto dojmu, pochopí,
že sú to naozaj prvé kroky k Priateľstvu.
A potom Priateľ spolu začína vychádzať
v ústrety, po dare viery dáva väčšie rozvi-
nutie darov Ducha svätého, pestuje priateľskú
dôvernú, po ktorej duša toľko túži, a v Priateľstve
vyšľahujú plamene svätej vášne lásky.

A potom pochopí sa aj tretí dôsledok, totiž-
to prečo musí Boh žiadať od človeka takú ne-
vyjednávajúcu vieru, deťom sveta neznesiteľ-
nú, ako ju žiada katolícka Cirkev. Bez nej niet
Božích priateľov, pretože bez nej Boh sa člo-
veku nestane Priateľom.

Univ. prof. Dr. Jozef Búda :

Puer natus est nobis (Chlapček narodil sa nám)

„Hľa, anjel Pána stál pri nich, a jasnosť
Božia ich ožiarila... A riekol im anjel: Ne-
bojte sa; hľa, zvestujem vám veľkú radosť,
ktorú bude mať všetok ľud: že sa vám narodil
dnes Spasiteľ, ktorý je Kristus Pán, v meste
Dávidovom.“¹

Kto si prečíta tieto slová a porovná ich
s proroctvom, ktoré nájdeme v knihe proro-
ctiev Izaiášových v hl. 9., uvidí, že anjel vlastne
oznamuje pastierom splnenie tohto proroctva.
Bolo napísané dávno pred narodením Spasiteľa,
okolo roku 730 pred Kristom. Izaiášovi, naj-
väčšiemu zo starozákonných vidcov, bolo vo
videní zjavené narodenie Spasiteľa a nesmier-
na radosť, ktorú svet bude mať z jeho naro-

¹ Luk. 2, 9—11.

denia. V zjavení videl, že „chlapček“ sa narodil; preto hovorí v čase minulom (prorocké perfectum), hoci v skutočnosti toto blahoslavené narodenie malo nasledovať až po 730 rokoch.

To, čo sa okolo pastierov v Betleheme odohralo, krásne znázorňovalo, čo vykoná v dušiach ľudských novonarodené dieťa. Nočné tmy premenily sa na žiarivé svetlo, lebo prišlo na zem „Svetlo sveta“, Pán Ježiš (srv. Ján 8, 12), ktorý mal rozohnať z duší ľudských tmy nevery, náboženskej nevedomosti a hriechu. A práve toto opisuje prorok Izaiáš.

Pred príchodom Spasiteľa ľudstvo je v duševnej biede, a „či sa obráti nahor, či sa pozrie na zem: hľa, úzkosť a tma a temno plné hrôzy“ (Iz. 8, 21—22). To súženie však prestane; miesto neho príde radosť. Najväčšia radosť, a najväčšia sláva bude tam, kde bolo najväčšie poníženie. I vo Sv. zemi boli to práve najzapadlejšie severné kraje galilejské, ktoré bývaly znevažované, potupované; veď Galileu jednoducho nazvali pohanskou Galileou. Ale v čase, keď príde Spasiteľ, Boh „zvelebí pobrežie mora, Zajordánsko, Galileu pohanov.“²

A kto by nevedel, že týmto zapadlým krajom naozaj dostalo sa najväčšej slávy. Galilejský Nazaret je svedkom detstva Ježišovho; Galilea, a v nej hlavne pobrežie genezaretského mora, videlo najviac zázrakov, počulo najviac rečí božského majstra. Veď sv. Matúš evanjelista, keď začína opisovať verejnú činnosť Pánovu, výslovne uvádza, že sa splňuje toto Izaiášovo proroctvo.³

Ľudstvo kráčalo vo tmách od chvíle, v ktorej Adam zhrešil. „Rozum sa im zatemnil“, učí katechizmus, a dejiny sú svedkom, kde až tento zatemnený rozum priviedol národy, najmä vo veciach náboženstva a vo veciach mravnosti.

² Iz. 9, 1.

³ Mat. 4, 12—16.

Rozumný, živý človek uctieval nerozumné, neživé tvory, a neraz ich uctieval tými naj-
ošklivejšími hriechami. — „Zomrieš“, zaznel
výrok boží nad človekom, a od tej chvíle kráča
ľudstvo „in umbra mortis“, v tieni smrti.

Ale príchod Krista Pána rozoženie tieto
tiene:

„Ľud, čo kráča vo tmách, uzrie veľké svetlo,
nad obyvateľmi kraja Tieňa smrti, nad tými
zasvieti žiara.“⁴

„Jasnosť Božia ich ožiarila“, píše v Novom
zákone sv. evanjelista Lukáš (2, 9).

A prorok vidí vianočnú radosť ľudstva ožia-
reného svetlom božím. Vie, že je to dielo Božie,
preto k Bohu volá:

„Rozmnožil si národ, zväčšil si mu radosť,⁵
tešil sa budú pred Tebou, ako sa tešia pri žatve,
tak, ako plesajú, keď si delia korisť.“⁶

Po celoročnej námahe, pri žatve veľká je
radosť roľníka, a po ťažkých bojoch a nebez-
pečenstvách veľká je radosť vojska; tak sa bu-
de ľudstvo tešiť, keď pominú duševné tmy a
príde Svetlo sveta: „Zvestujem vám radosť
veľkú, ktorú bude mať všetok ľud.“⁷

A nebude treba obáv: odveký nepriateľ po-
kolenia ľudského bude pošliapaný „semenom
ženy“, ktorá bola už v raji prisľúbená.⁸ Diabol
bude zničený, ako voľakedy boli zničení ne-
priatelia Božieho ľudu, najmä Madianiti⁹:

„Veď ťažké jeho jarmo, a prút jeho pleca
a palicu jeho pohoniča lámeš,
ako v dňoch Madiánu.“¹⁰

A keď je zničené nepriateľské jarmo a zlá-
maná palica, ktorá človeka hnala do diablovho
otroctva, musí nastať pokoj, preto zničí sa
všetok vojenský výstroj:

⁴ Iz. 9, 2.

⁵ Preklad podľa
hebrej. textu.

⁶ Iz. 9, 3.

⁷ Luk. 2, 10.

⁸ 1 Mojž. 3, 15.

⁹ Súd. hl. 7.

¹⁰ Iz. 9, 4.

„Lebo každá hrmotná obuv a každý šat zmáčaný v krvi bude spálený, bude pokrmom ohňa.“

Ale nehľadajte v Jeruzaleme, na kráľovskom tróne, ani v kráľovských palácoch rímskych toho panovníka, ktorý ľudstvu toľkú radosť, toľký pokoj donesie. Nie, „ale toto vám bude znamenie: nájdete nemluvná zavinená v plienkach a položené v jaslách“¹¹:

**„LEBO CHLAPČEK NARODIL SA NÁM,
A SYN DANÝ JE NÁM.“¹²**

Áno, „nám, nám narodil sa.“ Aj anjel tak oznamuje pastierom: „že sa V á m narodil dnes Spasiteľ, ktorý je Kristus Pán v meste Dávidovom.“

V jaslách sa začína jeho panovanie. Lebo panovníkom bude, takým panovníkom, ku ktorému každý s dôverou bude môcť pristúpiť.

„A bude kniežatstvo na jeho pleci, a bude nazvaný: Zázračný radca, Boh mocný, Otec večný, Knieža pokoja.“¹³

Nikde nenájdeme zázračnejšie rady, ako v jeho evanjeliu. Nikde sa nám moc Božia neprejavuje tak, ako v jeho živote. V tomto proroctve zjavne je predpovedané jeho Božstvo. Starozákonný prorok vedel, že sa Boh neobyčajným spôsobom zjaví v tomto dieťati, to však ešte nemohol vedieť, že Spasiteľ bude Synom Božím. Veď tajomstvo najsvätejšej Trojice bolo zjavené len v Novom zákone. Preto aj toto proroctvo, ako aj všetky ostatné, stáva sa úplne jasným len po splnení; my vieme, že Ježiš Kristus je skutočne Bohom mocným, lebo je druhou božskou osobou, Synom Božím.

A vieme i to, že má k nám láskavé otcovské srdce, a jeho láska k nám nikdy neprestane: je Otcom večným.

¹¹ Luk. 2, 12.

¹² Iz. 9, 6.

¹³ Iz. 9, 5b.

Sv. prijímanie bez poďakovania

Si scires donum Dei!

Mnohí si sťažujú, že veriaci, ktorí pristúpili k sv. prijímaniu, odchádzajú z kostola s ostatnými hneď po sv. omši. Je to zvyk, ktorý sa udomácňuje i v katolíckych internátoch a penzionátoch, kde by vychovávateľa mali dbať na to, aby si chovanci osvojili tie najlepšie náboženské zvyklosti. Naučia ich denne pristupovať k sv. prijímaniu, ale nestarajú sa o to, aby i poďakovanie bolo primerané. Veď dnes mnohí si zvykajú na to, že s nadriadenými hovoria ako s rovnými, ba ako s nižšími od seba. Preto netreba sa čudovať, že prijímajú Krista Pána a neuvedomia si, kto k nim prichádza. Ale keď to tak bude pokračovať, potom budeme mať mnoho prijímaní, ale málo naozaj prijímajúcich. Nábožné duše musia zamedziť, aby sa nešíril takýto zlozvyk, lebo je to rakovina, zožierajúca základy pravej nábožnosti. Veď Božský Spasiteľ je ten istý i dnes, nezmenil sa; preto nesmie sa zmeniť ani naša úcta k nemu.

Či poďakovanie nie je povinnosťou, keď sme prijali dobrodenie? Nemá byť primerané prijatému daru? Keď podarujeme priateľovi cennú vec, veru nás zabolí, keď nevie ani krátkym slovičkom poďakovať. Bohužiaľ, dnes je to tak. Ale keď už takáto nevďačnosť sa nás citlivo dotýka, čo myslieť o nevďačnosti voči Spasiteľovi, ktorého dary sú neoceniteľné?

Pri sv. prijímaní udeľuje sa nám väčšie dobrodenie, ako napr. telesné zdravie, lebo prijímame Pôvodu spásy, vzrast života milostí, ktorá je semienkom slávy, počiatkom večného života. Prijímame rozmnoženie lásky, najväčšej ctnosti, ktorá oživuje všetky ostatné ctnosti a je princípom zásluh.

Sám Pán Ježiš často ďakoval svojmu Otcovi za dobrodenia, najmä za vykupiteľské vtelenie. Z hĺbky duše ďakoval svojmu Otcovi, že zjavil tajomstvo matučkým. I na kríži ďakoval poslednými slovami: Dokonané je. A neprestáva ďakovať pri obeti sv.

omše, kde je hlavným kňazom. Poďakovanie je jeden zo štyroch cieľov obety sv. omše, a je nerozlučne spojené s chválou, prosbou a smierením. A na konci sveta, keď sa odslúži posledná sv. omša, keď už prestanú prosby a smierenia, chvála a poďakovanie neprestane. Vyvolení večným chválospevom Sanctus budú vyjadrovať svoju chválu a poďakovanie. Preto rozumiem niektorým nábožným dušiam, čo dávajú slúžiť sv. omše na poďakovanie za prijaté dobrodenia. Takto chcú napraviť nevďačnosť tých kresťanov, čo nevedia povedať „ďakujem“ ani vtedy, keď boli zahrnutí dobrodením.

A ak je nejaké dobrodenie, čo samo žiada, aby sme dobrodincovi poďakovali, tak najsamprv je to ustanovenie Eucharistie. Eucharistiou Pán Ježiš chce ostať skutočne medzi nami, aby sviatostným spôsobom pokračoval v obeti križa, aby naše duše živil dokonalejšie, než najvybranejšie a najzáživnejšie pokrmu živia telo. Neide i to, aby sme sa živili myšlienkami nejakého svätca, ale máme sa živiť Ježišom Kristom, plnosťou milosti, ktorá je v jeho duši, osobne spojenej so Slovom a Božstvom. Dáva sa nám v Eucharistii preto, aby nás spodobnil so Sebou. Bl. Mikuláš de Flüe povedal: „Spasiteľ, vezmi ma mne, a daj ma Tebe.“ A my dodávame: „Spasiteľ, daj mi Seba, aby som náležal celý Tebe.“ Je to skutočne najväčší dar, aký vôbec môžeme prijať. Nuž a takýto dar nezaslúži si zvláštneho poďakovania? Veď je to i cieľ úcty k eucharistickému Srdcu.

Je to teda veľká nevďačnosť, keď človek nevie povedať „ďakujem“ po sv. prijímaní, ktorým sa nám dáva sám Pán Ježiš.

No a veriaci, odchádzajúci z kostola hneď po sv. prijímaní, zabúdajú, že skutočná prítomnosť P. Ježiša ostáva u nich tak dlho, ako sviatostné spôsoby, teda asi štvrt hodiny po sv. prijímaní. A prečo nechcú byť jeho spoločníkmi aspoň cez ten krátky čas? Ako ospravedlniť ich neúctivosť?¹ Náš Spasiteľ dáva sa

¹ Nehovorím tu o dobrých nábožných ľuďoch, čo vychádzajú z kostola hneď po sv. prijímaní z nevyhnutnosti, keď musia vykonať dôležitú povinnosť.

nám s takou láskou, a my, my mu nechceme nič povedať, nechceme ho počúvať ani chvíľku.

Svätcí učia, že ďakovanie po sv. prijímaní v duchovnom živote je najcennejšia chvíľa. Podstata sv. omše spočíva síce v dvojakom premenení, ale my sa zúčastňujeme tejto obety nekonečnej ceny sv. prijímaním. Vo chvíli sv. prijímania naša duša mala by sa spojiť so sv. dušou Kristovou, osobne spojenou so Slovom. Naš rozum, často zahmlený a farbavý pre chápanie vecí Božích, mal by sa spojiť s ľudským rozumom Kristovým, osvieteným svetlom slávy. I naša vrtkavá vôľa mala by sa stotožniť s Kristovou vôľou, nepohnduteľne upevnenou v dobre.

No a Ježiš hovorí len k tým, čo ho počujú, k tým, čo nie sú dobrovoľne roztržití. Lebo nezodpovedáme len z priamo dobrovoľných roztržitostí, ale i z tých, čo pripúšťame nepriamo: keď z nedbalosti nemyslíme na to, na čo by sme mali myslieť; keď nechceme to, čo by sme mali chcieť, a keď nevykonáme to, čo by sme mali vykonať. Tieto nedbalosti bývajú príčinou veľmi mnohých nedokonalostí, ktorých si pri spytovaní svedomia vôbec nevšimame, lebo nie sú to hriechy, lež skôr zanedbávanie dobrých skutkov. Mnohí tvrdia, že nemajú hriechu, lebo nič zlého nevykonali; a jednako žijú v nedbalostiach, ktoré sú aspoň nepriamo dobrovoľné, preto hriešne.

Bohužiaľ, v niektorých krajoch ani mnohí kňazi neďakujú po sv. omši. Iní pletú si poďakovanie s povinným recitovaním cirkevných hodínok a po sv. omši modlievajú sa breviár, pravda, nie vždy s patričnou usobranosťou. Razom teda odbavujú dve povinnosti. No ale potom sa nečudujme, že taký kňaz nevie udržať život Boží v dušiach veriacich, keď sám nežije Božím životom. Ako môže vyhovieť mnohým duševným potrebám ľudí, túžiacim často po kňazskom potešujúcom slove, keď pre neho samého duchovný život je Saharou? Môže tu byť reč o kňazskej láske? A ako sa uskutočnia slová Krista Pána: „Prišiel som oheň složiť na zem, a čože chcem, ako aby sa zapálili? Ja som prišiel, aby mali život, a hojnejšie ho mali“?

Jedna naozaj nábožná osoba si vytýkala, že cez deň akosi málo myslí na raňajšie sv. prijímanie. A viete, čo jej povedali? „My nemyslíme na obed, ktorý bol pred hodinou.“ Strašný materializmus! Nechápú nekonečný rozdiel medzi chlebom eucharistickým a obyčajným. Človek, čo sa takto vyjadruje, nemá zaiste nič spoločného s kontempláciou tajomstva Eucharistie, a to preto, že zpravidla nedbalo a chladno prijíma najdrahšie Božie dary. Nepozná skutočnú hodnotu týchto darov, alebo ju pozná čisto teoreticky. Preto jeho rady nikdy neprivedú duše k dôvernému spojeniu s Bohom, lebo to budú rady čisto kazuistické, v ktorých je reč iba o tom, čo musí vykonať človek, aby nezhršil.

Ale zabúda sa i na to, že každý kresťan musí smerovať k dokonalosti v láske, lebo k tomu ho viaže najvyšší príkaz: „Milovať budeš Pána Boha svojho z celého srdca svojho, z celej duše svojej, zo všetkej sily svojej a zo všetkej mysli svojej.“² Kňaz a rehoľník, nevšímajúci si vznešených darov Božích, zabúda aj na to, že svojim stavom je viazaný smerovať k dokonalosti, aby každodenne svätejšie vykonával svoje povinnosti a spoloval sa vždy užšie s Božským Spasiteľom. No a kto považuje spojenie s Bohom za vec druhotnú, nesmeruje veru k dokonalosti, nepozná hlboký smysel a význam slov Krista Pána: Milovať budeš Pána Boha svojho z celého srdca svojho, z celej duše svojej, zo všetkej sily svojej a zo všetkej mysli svojej. Neusudzuje múdro; jeho chovanie je prejavom duchovnej omedzenosti a hlúposti.

K takým výsledkom príde človek, ktorý je nedbalý v tých veciach, o ktorých som hovoril na začiatku.

Kto zanedbáva poďakovanie, ten zanedbá i chválu, a jeho prosba a smierenie bude čisto vonkajším, mechanickým prejavom. Zabudne pomaly na štyri hlavné ciele sv. omše, a venuje sa takým veciam, ktoré pre duchovný a mravný život neznamenajú nič, lebo nie sú oživené spojením s Bohom.

² Luk. 10, 27.

Za každé dobrodenie treba poďakovať; a za dobrodenie nekonečné i poďakovanie musí byť primerané. No, a toho my ľudia sme nesúci, preto prosme P. Máriu Prostrednicu, aby nám prišla na pomoc. Prosme ju, aby sme sa mohli zúčastniť toho poďakovania, ktoré ona obetovala Bohu pod krížom svojho Syna a po sv. omši, ktorú slúžil apoštol sv. Ján.

Častá nedbalosť v poďakovaní po sv. prijímaní pochádza z toho, že nepoznáme dobre dary Božie: Keby si poznala dar Boží! Pokorne a vrúcno prosme Pána Ježiša, aby nám udelil veľkého ducha viery, aby sme denne živšie poznávali cenu Eucharistie. Prosme ho o milosť nadprirodzenej kontemplácie tohto tajomstva, aby sme mali akési prežívané poznanie Eucharistie, ktoré je kvetom daru rozumu a múdrosti. Tieto dary sú žriedlom vrúcnejšieho poďakovania, lebo nimi poznávame veľkosť a vznešenosť prijatého daru.

P. Vojtech Müller O. P.

Čo je Cirkev?

Čo všetko hovorí sa o Cirkvi, čím Cirkev nie je. Pripisujú sa jej úlohy, ktoré vôbec jej nedal jej zakladateľ. A preto, keď chceme vedieť, čo je Cirkev, poznajme ju podľa toho, kto ju založil.

Kristus Pán stal sa človekom a prišiel na tento svet, aby ľudstvo spasil. Bol nazvaný Ježišom, „lebo on oslobodí svoj ľud od hriechov.“¹ Syn človeka prišiel hľadať a spasiť, čo bolo stratené.² Pre nás a pre naše spasenie prišiel Kristus Pán na tento svet, ako nám hovorí vyznanie viery. Spasiteľ, ako vtelený Boh, mohol vo svojom pozemskom živote riadiť a spravovať národy, vykonávať nad nimi všelijakú moc. Vieme však, čo povedal Pilátovi, keď sa ho pýtal, či je kráľom, a poznáme odpoveď

¹ Mat. 1, 21.

² Luk. 19, 10.

Kristovu, ktorou naznačil, ba vyjadril povahu svojho kráľovstva. Úlohou Krista Pána bola spása ľudí, a nie pozemské kráľovstvo, nie zaistenie pozemského blahobytu. Poslanie Kristovo nebolo hmotné, ale duchovné. Išlo mu o spásu duší, o založenie kráľovstva milosti, ktorého jediným cieľom je všetko vydobyť pre Boha, vrátiť Bohu to, čo mu patrí, teda každú ľudskú dušu. Na to je treba, aby vykonával svoju kráľovskú povinnosť, ktorá je podobná s úlohou každého pozemského kráľa.

Úlohou panovníka je riadiť a spravovať, viesť svojich poddaných k cieľu, ktorý im určil, a snažiť sa spoločnými silami tento cieľ uskutočniť. Preto musí panovník vydávať zákony, prestúpenia trestať, dobré odmeňovať, a keď ho nepriateľ napadne, má proti nemu bojovať. Keďže Kristus Pán je tiež kráľom, ktorý má priviesť ľudí k nadprirodzenému cieľu, jeho úloha je podobná úlohe pozemského kráľa. Rozdiel však je v tom, že čo nemôže pozemský panovník, môže to Kristus Pán. Nie je v ľudskej moci, aby stvorila veci nám potrebné. Tieto, ako také, už len používame alebo chránime. Kristus však nám dáva nadprirodzené veci a sily, ktoré potrebujeme, aby sme sa dostali k Bohu. Sú to milosti a ctnosti, ktorými človek uskutočňuje v sebe život Boží. Svojím utrpením a smrťou získal nám nekonečné milosti spásy, a dal nám možnosť dosiahnuť nadprirodzený cieľ, pre ktorý založil i svoje pozemské kráľovstvo.

Túto Kristovu úlohu k svojmu kráľovstvu lepšie pochopíme, keď si všimneme prirovnávanie, ktoré po sv. Pavlovi prevzal i sv. Tomáš Akv. Sv. Pavol prirovnáva Krista k hlave mystického tela a veriacich k jeho údom. Hlava, hovorí sv. Tomáš Akv., má dvojaký vplyv na údy. Predovšetkým vplýva na nich vnútorným spôsobom, keďže svojou silou dáva pohyb a smyslovú schopnosť ostatným údom, a potom

vplýva na nich vonkajším spôsobom, na vonok ich riadi, lebo v hlave je zrak, a aj ostatné údy tam majú svoje sídlo a týmito smyslami človek sa riadi vo svojej vonkajšej činnosti.³

Kristus je hlavou mystického tela obojakým spôsobom. Jeho vnútorný vplyv charakterizuje jeho kňazstvo, vonkajší vplyv zas poukazuje na jeho kráľovskú úlohu a hodnosť. Hovorili sme, že poslaním Kristovým je spása ľudí, ich posvätenie. Kristus chce priviesť človeka k tomu, aby Boha chválil, jemu preukazoval patričnú úctu a za svoje previnenia dával mu náhradu. Toto však je úlohou kňaza, ktorý menom ľudí obetuje a vyprosuje požehnanie. Kňaz je prostredníkom medzi Bohom a ľuďmi, medzi Bohom a človekom. Kristus je tým najlepším prostredníkom medzi Bohom a ľuďmi, je opravdivým kňazom. Nie je len kňazom, ale i kráľom, pokiaľ je najvyšším Pánom všetkého, nakoľko všetko riadi. Takto má, ako hlava mystického tela, dvojaký vplyv na celé mystické telo, podľa spomenutého prirovnania.

Z tohto Kristovho poslanca, z jeho kňazskej a kráľovskej hodnosti, môžeme pochopiť povahu Cirkvi a úlohu, ktorú má na tomto svete. Kristus nielen za svojho pozemského života bol Spasiteľom, svoje dielo chce i naďalej uskutočňovať. I keď vstúpil na nebesá, pôsobí tu na zemi svojou mocou kňazskou a kráľovskou, i naďalej vykonáva svoje spasiteľské poslanie. Je isté, že ako Boh nepotreboval by nejaké hmotné prostriedky na to, aby mohol uskutočniť svoj kňazský a kráľovský vplyv na zemi. Toto však vyžaduje naša prirodzenosť. Človek nie je len duša alebo telo, ale duša a telo spolu. Naše duševné schopnosti môžu vykonávať svoje funkcie len prostredníctvom smyslov. Človek poznáva pomocou smyslov. Podmienkou rozumového poznania je smyslové poznanie. Preto

³ Th. Summa: III, ot. 8 čl. 1.

aní z duchovného a náboženského života nemôžeme vytvoriť telesnú stránku človeka. I keď Kristovo náboženstvo nie je náboženstvom, ktorému ide o hmotu a zem, ale o dušu, keďže je náboženstvom ducha, predsa nemôžeme z neho odstrániť telo, ktoré v ňom má svoj podiel. Celý človek je telo i duša, a teda i telo i duša má prísť k Bohu, má chváliť Boha, jemu slúžiť. Vieme, že nielen duša zúčastní sa na blaženosti večnej, ale i telo. Na tomto svete je ono nástrojom duše, pomáha jej dosiahnuť určený cieľ, alebo ju od neho odvádza. Preto telo podľa toho, či pomáhalo duši k cieľu, a či ju viedlo k dobrému alebo zlému, zúčastní sa na večnej blaženosti alebo na večných trestoch.

I Kristus Pán prispôbil svoje poslanie na svete ľudskej prirodzenosti. Posvätenie človeka a ľudskej spoločnosti urobil závislým od spôsobu, akým človek chápe, poznáva a je k niečomu vedený. Kristus vo svojom pozemskom živote stýkal sa s ľuďmi bezprostredne, takto ich aj učil a viedol. Ale čo tí, ktorí teraz žijú, ako tí majú poznať náuku Kristovu, ako majú byť privedení k cieľu, pre ktorý Kristus prišiel na tento svet? Ale i my potrebujeme mať istotu, že to, čo sa nám hlása, k čomu sme vedení, je správne, je to isté, čomu by nás bol učil sám Kristus Pán. Sv. Pavol bol si vedomý tejto požiadavky našej prirodzenosti, a preto právom píše Rimanom: Akože uveria tomu, (myslí totiž na Židov), o ktorom nepočuli? A akože počujú bez kazateľa. No, a akože budú kázať, keď ich nepošlú... Teda viera je z počutia, a počutie skrze slovo Kristovo.*

Z toho vidíme, že Kristus, aby i po svojej smrti mohol vykonávať svoje poslanie na tomto svete, aby mohol uskutočňovať svoj kňazský a kráľovský úrad pre posvätenie duší, používa na to viditeľné prostriedky, ktorými poučuje a

* Rim. 10, 14—16.

posväčuje duše primerano ľudskej prirodzenosti. Preto poslal do sveta svojich učenikov, apoštolov a dal im moc, aby krstili v mene Otca i Syna i Ducha sv. Viditeľným spôsobom chcel ľuďi vyučovať. Svoju kalvársku obeť obnovuje tiež pod viditeľnými spôsobmi Eucharistie. Pri poslednej večeri povedal apoštolom: To čiňte na moju pamiatku.⁵ Preto aj sv. Pavol hovorí: Požehnaný kalich, ktorý požehnávame, či nie je zúčastnením sa na krvi Kristovej? A chlieb, ktorý lámeme, či nie je zúčastnením sa na tele Pánovom?⁶

Takto kňazský úrad Kristov pokračuje na tomto svete prostredníctvom ľuďi, ktorí sú určení Kristom na to, aby jeho menom hovorili, učili, prinášali obeť Bohu, a skrze sviatosť ním ustanovené a sv. omšu uskutočňovali prepodenie a posvätenie ľuďi.

Ale Kristus Pán nielen svoje kňazstvo, ale aj svoj kráľovský úrad i naďalej vykonáva na tomto svete. Apoštolom, ktorých poveril, aby na jeho mieste posväcovali duše, sveril zároveň moc veriacich riadiť a spravovať. Jeho menom apoštolovia hlásali pravdy Kristove, určovali veriacim ich povinnosti, viedli ich k nadprirodzenému cieľu ako viedol ľuďi Kristus za svojho pozemského života. Preto Kristus povedal apoštolom: Kto vás počúva, mňa počúva, a kto mnou pohŕda, pohŕda tým, ktorý mňa poslal.⁷

Kristus Pán založil na tomto svete viditeľnú spoločnosť, ktorú nazval Cirkvou, a poveril ju k tomu, aby pokračovala v jeho diele. Ona má posväcovať ľuďi a viesť ich k Bohu, teda zastávať ten dvojaký úrad Kristov na zemi, kňazský a kráľovský. Cirkev nie je ničím iným, ako viditeľným pokračovateľom Krista na zemi. Pokračuje v jeho činnosti a vykonáva jeho

⁵ Luk. 22, 19.

⁶ 1 Kor. 10, 16.

⁷ Luk. 10, 16.

požehnaný vplyv na duše. Cirkev sv. je druhý Kristus, prítomný medzi nami, a prostriedkami, prispôsobenými našej ľudskej prirodzenosti, uskutočňujúci naše posvätenie. Preto sv. Augustín povedal, že Kristus a Cirkev tvoria celého Krista, bez ktorého a mimo ktorého človek nemôže byť spasený. Takto i nám treba chápať Cirkev.

Feil:

Unionizmus, veľké dielo Božie

Unionizmus je snaha priviesť všetky nesjednotené cirkvi k jednote viery a lásky v jedinom Kristovom ovčinci. Spojenie všetkých cirkví, ktoré sa odtrhly od mystického tela Kristovho, pod jednu zástavu Kristovu, ktorú už veky drží v rukách viditeľný námestník Kristov — pápež.

Najmä pre nás Slovanov má byť živelnou túhou priviesť našich bratov, žijúcich v rozkoľe, do lona sv. Cirkvi, a na tom by sme mali pracovať s vypätím všetkých síl.

„Otče svätý, zachovaj ich..., aby jedno boli.“ To slovo Krista je nielen jeho modlitbou, ale i odkazom pre nás, ktorý by nijaký katolík nemal nechať bez povšimnutia.

Od počiatku sa robily pokusy o sjednotenie. Tak už r. 1245 za kráľa Danila. Ale únia sa neuskutočnila pre politické úmysly kráľa, ktorý v nej hľadal len posilnenie svojej moci a ochranu pred Tatármi.

Mnoho sa čakalo od únie Florentskej roku 1439. Štyria patriarchovia podperovali úniu, no svetská moc to bola, ktorá už v počiatkoch ju udusila.

Ale zrno zasiate nezahynulo. Opatera Božia stárala sa nad zblúdilými. Len čakala, až naši bratia sami pocítia potrebu únie. To sa stalo v XVI. storočí.

„Odlom ratolesť so stromu, a prestane žiť, odľúč potôčik od prameňa, a vyschne“, vraví sv. Cyprián.

Keď so stromu Cirkvi Fotius a Kerularius odlomili veľký konár našich východných bratov, i keď

bez ich vlastnej viny, začala ona schnúť. Stratila životdávajúcu silu, ktorá prúdi z kríža Kristovho do Cirkvi, i do všetkých údov.

Súčasný svedok Rutsky vraví: „Budova našej Cirkvi je otrasená až do základov..., potrebuje dokonalej a chytrej nápravy.“ V tých slovách cítiť volanie o pomoc, túhu po sjednotení. A tieto slová počuť v radách kléru i laikov, ktorí cítia potrebu nápravy, a vždy viac a viac ich oči sa obracajú k večnému Rimu.

Deputácia patriotov u metropolitu kievského žaluje na smutný stav Cirkvi: „Veriaci plačú a blúdia ako ovce bez pastiera“, i prosia o nápravu. Žiaľ, že táto nemohla prísť z ich vlastných radov ani z Carihradu.

V západnej cirkvi myšlienka florentskej únie nezaspala. Pápež Gregor XIII. otvára v Ríme kolégium sv. Atanáza pre výchovu ruského duchovenstva. V Poľsku vydáva jezuita P. Skaryga znamenitú brošúru o jednote Cirkvi Božej, ktorá vyvolala u nepriateľov búrku, ale dobré duše radostne uvítali dielo. Snahy po sjednotení podporoval i kráľ Žigmund III.

Roku 1590 schádzajú sa biskupi východného obradu do Brestu, kde sa rozhodujú uzavrieť Úniu so západnou Cirkvou. Hýbajúcou silou je tu biskup Volodomirsky, Ipatij Potij. Vysielajú deputáciu do Ríma, biskupa Ipatia a Terleckého. Deputácia je slávnostne prijatá od pápeža Klementa VIII., únia podpísaná, biskupi skladajú prísahu na sv. evanjelium.

Sv. Otec udeľuje sjednotenému episkopátu, všetkým kňazom, i ľudu sv. požehnanie, a v liste, písanom kráľovi Žigmundovi, žiada, aby bol ochrancom únie, aby dal východnej cirkvi všetky práva a privilégiá, ktoré má Cirkev latinská, aby jej boli vrátené všetky majetky i kostoly neprávom vzaté, aby nebolo rozdielu medzi duchovenstvom latinským a východným, a aby sa postaral i o hmotné potreby východného duchovenstva. Dielo únie sa pekne začalo, ale čakala ju krížová cesta.

Knieža Ostrožsky a šľachta, ktorá nepodpísala Úniu, začala boj proti nej. R. 1596 bola v Breste sláv-

nostne prehlásená únia, ale v tom čase na sneme poľskom šľachta žiada zrušenie Únie. Žiadajú zosadenie uniatských biskupov, odobranie kostolov, zeme, majetku. Rozhlasovali o nich, že ničia obrad, miešajú novoty, že chcú národ preniesť na latinský obrad. K nesjednoteným sa pripojujú tí, ktorí najviac mali podporovať Úniu — duchovenstvo a poľská šľachta. Senátori nechcú pripustiť uniatských biskupov do snemu, aby nemali fórum, kde by bránili svoje práva. Na koniec pri Únií zostal len pápež sám.

V tomto boji Boh postavil na obranu Únií veľkých bojovníkov, mužov svätých, horlivých. Sú to:

Ipatij Patij, biskup, ktorého napadol najatý muž s mečom a chcel ho zabiť. Bol iba poranený, a ďakoval Bohu, že môže trpieť za sv. Úniu. Po jeho smrti sa stal arcibiskupom kievským Rutsky. Ten reformuje rehoľu sv. Bazila, zakláda semináre pre uniatských bohoslovcov, organizuje hierarchiu, a ako šľachtic používa svojho práva na sneme k obrane Únie. Snem prehlasuje, že pre politické výhody treba obetovať Úniu. Zdalo sa, že Únia zanikne. Ale tu ako blesk rozniesla sa zvesť, že arcibiskup polocký, Jozafát Kuncevič je zabitý. Muž svätého života posvätil svojou krvou Úniu. Mučenícka smrť sv. Jozafáta mala požehnané účinky. Najväčší nepriatelia Únie, ako Smatrický, stávajú sa uniatmi, úrady sú vyburcované z letargie, akú ukazovali v ochrane práv sjednotenej Cirkvi, biskupi prehlasujú, že sú hotoví pomrieť za sv. Úniu ako sv. Jozafát. Mučeníckou smrťou svätého biskupa nepriatelia boli zastrašení, verný ľud a kňazstvo v dobrom utvrdení.

Nové bolestné rany čakaly Úniu. Umierajú dva stĺpy: Žigmund III. a biskup Rutsky. Nastalé boje medzi Poľskom a Moskvou Únií veľmi škodily. „Ani jedno biskupstvo, ani jedna cirkev, ani jeden kláštor nezachoval sa pred Moskvou a kozákmi. Katedrály pálené, biskupské paláce plienené, dediny pustošené ohňom a mečom, ľudia zabíjaní“, píše choľmský biskup Suša. A len čo on videl: 100 kňazov a 40 rehoľníkov zomrelo mučeníckou smrťou za Úniu. A nebolo ochrany. Píše: „A čo sa зробило pre nás vo všetkých

snemoch? Král, šľachta, senát poľský neprestával pri-
sahať, že nás vydajú v obeť nesjednoteným." Ani je-
den z nich neodstúpil. Ani z kňazov a rehoľníkov
nikto nestal sa zradcom Únie.

Na čas si Únia oddychla od prenasledovania za
šľachetného kráľa Jána Sobieskeho, ktorý dal vý-
chodnej cirkvi uniatskej všetky práva a plnú slobodu.

Vojny poľsko-moskovské nepriniesly uniatskej
cirkvi nič inšie, ako nešťastie. „Len zničené kláštory,
spálené dediny, púšť a mŕtve telá bolo vidieť", po-
dáva zprávy nuncius do Ríma. Bolo tam (na Ukra-
jine) 1900 farských kostolov, čo náležaly uniatom, a
len 15—20 nesjednotených. Kňazstvo z najväčšej časti
pobité. S uniatmi zachádzali ako s nepriateľmi, bili
ich, zatvárali do žalárov, vyhánali ich z vlastných
domov. Všetká slasť nesjednotenej Moskvy vybila sa
na uniatoch. Smrteľnú ranu Únii zasadil cár Peter
Veľký. Jeho nástupcovia pokračovali v ničení Únie.
Za Kataríny Únia stratila 8 miliónov veriacich, 9316
fár, 145 kláštorov. Nikoľaj I. zničil, čo ešte zostalo;
duchovenstvu zobral bohoslužobné knihy; zakázal učiť
katechizmus a kázať, zakázané bolo budovať nové
kostoly a staré opravovať.

A čo robil námestník Kristov? Ako strážca utlá-
čaných, strážca spravodlivosti a pravdy protestoval,
prosil, zaprisahal, bránil uniatov. Ale kto poslúchal
námestníka Kristovho?...

Sv. Únia bola brutálnou silou zničená na Volyni,
Cholmštine, Podlesí a na Litve. Zato vo Lvovskom i
premyšskom biskupstve, ktoré zo začiatku tvrdošijno
odporovali proti sjednoteniu, — ďalej na Podkarpat-
skej Rusi i vo východných krajoch našej republiky
sv. Únia zapustila hlboké korene, i prekvitá podnes.

Tuná zjavne badať, že sv. Únia je dielom Božím.
Prenasledovanie ju poškodilo, v niektorých krajoch
vyhubilo, ale nevykynožilo.

Veríme so sv. Jozafátom, že príde deň, keď Boh
odstráni všetky prekážky sjednotenia, a spojí odlú-
čených bratov s materskou Cirkvou. Modlíme sa, aby
Boh ten deň priskoril, — aby bol len jeden ovčieec
a jeden pastier!

Unionizmus bude mať iba vtedy budúcnosť, keď samovoľne povstane medzi odlúčenými bratmi z túhy po svetle i pravde ako bratská únia.

DO VÝŠAV

Eucharistická milosť

Účinok Sviatosti oltárnej môžeme pozorovať trojako. Ponajprv z toho, čo táto Sviatosť obsahuje, totiž Krista, ktorý ako viditeľným príchodom na svet udelil svetu život milosti („Milosť a pravda nastala skrze Ježiša Krista“, Ján, 1, 17), tak, prichádzajúc sviatosťne k človekovi, pôsobí život milosti („Ten, kto mňa je, tiež bude žiť pre mňa“, Ján, 6, 58). Preto sv. Cyril povedá: „Oživujúce Slovo Božie, spojiac sa s vlastným telom, urobilo ho oživujúcim. Lebo sa slušalo, aby sa nejako spojil s naším telom skrze svoje sväté telo a drahocennú krv, ktoré prijímame k oživujúcejmu požehnaníu v chlebe a vo víne.“

Po druhé pozoruje sa z toho, čo sa znázorňuje touto sviatosťou, totiž, utrpenie Kristovo. Preto Sviatosť oltárna pôsobí u človeka účinok, ktorý vykonalo na svete utrpenie Kristovo. Preto k slovám sv. Jána, 19, 34: „A hneď vyšla krv a voda“, dodáva Zlatoústý: „Pretože tu začínajú sväté tajomstvá, keď pristupuješ s bážňou ku kalichu, tak máš pristúpiť, ako keby si mal piť zo samého boku Kristovho.“ Preto povedá sám Pán: „Toto je moja krv, ktorá sa vyleje za mnohých na odpustenie hriechov.“

Po tretie pozoruje sa účinok Eucharistie zo spôsobu, ktorým sa táto Sviatosť podáva: Podáva sa ako pokrm a nápoj. Preto každý účinok, ktorý pôsobí hmotný pokrm a nápoj v telesnom živote, že totiž: udržuje, rozmnožuje, napravuje a teší, to isté pôsobí i táto Sviatosť v duchovnom živote. Preto sv. Ambróz píše: „Je to chlieb života večného, ktorý podiera podstatu našej duše.“ A sám Pán Ježiš povedal: „Moje telo naozaj je pokrmom, a moja krv je naozaj nápojom.“

A pretože Kristus a Jeho utrpenie je príčinou milosti a duchovným občerstvením, a láska nemôže byť bez milosti, je jasné, že Sviatosť oltárna udeľuje milosť.

Sv. Tomáš Akvinský.

O láske k Bohu

Láska k Bohu je pravá a dokonalá, keď duša miluje Boha zo všetkých svojich síl, a nehľadá v ňom

nijakého pomínuteľného alebo večného osohu, ale miluje Ho preto, že je dobrý, svätý, dokonalý a blažený. Nábožná duša bojí sa akosi milovať Boha len pre svoj ošoh; veď Boh tiež miluje ľudskú dušu, a neočakáva od nej úžitok pre seba, ale chce sa s ňou rozdeliť o všetku svoju prirodzenú dobrotivosť. Kto však miluje Boha len preto, že má z Neho osoh, a najmä že bude spočovníkom Jeho blaženosti, ten dokazuje, že jeho láska je iba prirodzená a nedokonalá.

Bránou k pravej láske je pravé poznanie Boha. Lebo v ňom je všetko, čo je hodné milovania: Vznesenosť, svätosť, moc, múdrosť, dobrotivosť, krása, prozreteľnosť, atď. No a láska Božia k nám, ktorá je večná, nesmierna, nefalšovaná, nanajvýš verná, vzbudzuje v nás tiež pravú lásku.

Známky pravej lásky naznačil Pán u sv. Jána: „Kto má moje prikázania a zachováva ich, ten ma miluje.“ To isté učí i sv. Augustín: „Vtedy milujeme Boha, keď zachovávame Jeho prikázania.“ To isté platí i o dobrovoľných sľuboch, ktoré viažu tak, ako prikázania. Sv. Gregor prisvedčuje Pánovi, keď píše: „Milí bratia, vstúpte do seba, skúmajte, či naozaj milujete Boha. Neverte tomu, čo hovorí váš duch, keď vám to nepotvrdia skutky. Stvoriteľa má milovať jazyk, duch i život. Láska k Bohu nikdy nie je nečinná. Keď je to láska, robí veľké veci; ale keď je bez skutkov, nie je láskou.“ No ale skutky a zachovávanie príkazov treba očistiť úmyslom; nesmieme to konať zo strachu pred trestom, ani nie preto, že budeme odmenení. Sv. Augustín učí: „Boha miluje, kto zachováva prikázania nie preto, že sa bojí veľkého trestu, lebo že túži po odmene, ale preto, že prikázaná vec je veľmi dobrá a čestná.“

A napokon, keď človek miluje P. Boha pravou láskou, žiali nad všetkým, čo sa Bohu nepáči, nech sa to stane od kohokoľvek, v ktoromkoľvek čase a na ktoromkoľvek mieste. Sv. Albert Veľký.

Účel Božieho chrámu

Keď chceme pochopiť účel miest modlitby, načím poznamenať, že je užitočné, keď začiatočníci majú akúsi záľubu v pekných kaplnkách a obrazoch a v iných zbožných viditeľných veciach. Smyšľajú ešte dosť svetsky, a takéto veci odvrátia ich pozornosť od sveta. Keď chceme vziať z rúk dieťaťa nejakú vec, dáme mu inú, a potom neplače, lebo nemá prázdne ruky. A duchovný človek musí umŕtvovať všetky žiadosti a túhy, v ktorých sa kochá vôľa; čistý duch nikdy neprilipne k takým predmetom; pozná iba vnútorné usobranie a duchovný rozhovor s Bohom. Nie-

keď potrebuje obrazov a kaplnky, ale len priechod-
ne, lebo hneď sa vie sústrediť na Bohu, a zabúda na
všetko smyslové. Pravda, treba sa modlievať na dô-
stojnom mieste, a treba zvoliť také miesto, ktoré naj-
menej prekáža duchu stúpať k Bohu. Spomeňte si na
odpoveď Krista Pána Samaritánke. Tá sa ho pýtala,
či netreba odísť do hôr a tam sa modliť, lebo také
miesta podporujú vrúcnu modlitbu. A P. Ježiš jej
odpovedal, že miestom modlitby nie sú iba lesy a
chrámy, lebo pravi ctitelia budú sa modliť k Otcovi
v duchu a v pravde. Kostoly a tiché miesta môžu
byť oporou dobrej modlitby — veď svätyňa je určená
k modlitbe — ale keď ide o vnútorný dôverný roz-
hovor s Bohom, treba si zvoliť také miesto, ktoré
najmenej strhuje smysly, ktoré nijako ich neupúta.
Preto ideálom nemôže byť také miesto, ktoré zadosť
urobí našim očiam, lebo tam sa duša nesústreďuje na
Boha, ale oblažuje sa krásou smyslových vecí. Preto
myslím, že načim dávať prednosť miestam osamo-
teným, opusteným a zdanlivo nemilým.

Na takýchto miestach duch rýchlo sa dvíha k Bo-
hu, viditeľné veci mu neprekážajú. Môže sa stať, že
stvorené veci nám pomôžu sústrediť sa na Boha, ale
jednako treba na ne zabudnúť, aby sa duša usobrala
v Bohu. Kristus Pán, ktorý učil príkladom, modlieval
sa zpravidla na miestach pustých, ktoré nedráždily
smyslosť, a pomáhali duši vystupovať k Bohu.
Takéto sú vysoké hory bez rastlín, ktoré nevedia
upútať smysly. Úprimný duchovný človek neprilipne
na také miesto modlitby, ktoré je pohodlné a ktoré
lahodí očiam, lebo to by znamenalo, že ešte je otro-
kom smyslov.

Sv. Ján od Kríža.

Robotníci na vinici

Večná Pravda hovorí, že nás stvorila bez nás, ale
nespasi nás bez nás. Chce, aby sme využili prítomný
čas i slobodnú vôľu na získanie ctností. Preto pove-
dala mi večná Pravda: Musíte pracovať na spáse
svojej duše i vtedy, keď preto budete trpieť, lebo
moje sladké Slovo ukázalo vám cestu; len po tej
ceste prídete ku mne.

Vy ste robotníci, ktorých som poslal pracovať do
vinice sv. Cirkvi. Vy pracujete vo všeobecnom tele
kresťanského náboženstva, lebo tam som vás postavil
vtedy, keď ste prijali krst. No a krst je majetkom
mystického tela sv. Cirkvi, a udeľuje ho skrze svo-
jich služobníkov, ktorých som poslal, aby pracovali
s vami.

Vy vo všeobecnom tele Cirkvi musíte odstraňovať
bodľačie smrteľných hriechov a ozdobovať sa milo-
stou. Moji služobníci budú vám rozdeľovať krv vo

sviatostiach, lebo oni sú robotníkmi na vinici vašich duší.

Každé rozumné stvorenie má vinicu, totiž vinicu svojej duše. Na tej vinici musí pracovať slobodná vôľa s časom, aby každý využil čas pre dobro svojej duše. Lebo keď sa už život skončí, nebude môcť robiť ani dobre, ani zle... Ale kým žije, môže obrábať vinicu, na ktorú som ho poslal. Každý robotník prijal do duše toľko sily, že ho nepremôže ani diabol, ani nič na svete, keď sám nechce. Lebo pri sv. krste bol ozbrojený zbraňou lásky, ktorá nenávidí hriech a ide za dobrom. Lásku a nenávisť nájde v krvi, lebo z lásky k vám a z nenávisťi k hriechu zomrel môj Jednorodенý Syn, a vycedil za vás krv; v tejto krvi, ktorú prijímate pri sv. krste, máte i vy život.

Nuž pracujte a využite všetok čas na to, aby ste vyplienili bodľačie a nasadili do duše ctnosti. Lebo ináč nezúčastníte sa na krvi, ktorú vám rozdáväjú v sviatostiach služobníci mystického tela Cirkvi svätej.
Sv. Katarína Sienská.

Úryvky

z denníka nasledovníčky malej Terézie

Čo žiada odo mňa Pán Boh? Detskú pokoru a prostotu. Dieťa nehovorí o sebe, že je malé, bez toho to každý vie, chváli sa s tým, čo má, a povie od koho to dostalo. Tak teda dobre je tak, Pane môj, však, že sa nesužujem preto, že som iba biedna hriešnica, úbohý červík, ale nevýslovnou radosťou teším sa z toho, že si ma stvoril, priviedol si ma späť k sebe z cesty zatratenia, očistil si ma od hriechov, dal si mi zdravie tela i duše, vedieš ma k sebe obzvláštnou láskou, vyvolil si ma za svoju snúbenicu, a obsypal si ma tisíc a tisíc ráz nežnými prejavmi svojej obzvláštnej lásky. Áno, — pochválím sa svojimi pokladmi: hľadte, aký predobry je Ježiš pri Prevelebennej Sviatosti oltárnej, ako štedro rozdáva svoje milosti maľučkým, prostým a slabým, nežiada od nás veľké veci, iba čisté srdce a lásku.

Pre mňa je najväčšia obeta, keď nemôžem byť sama vtedy, kedy by som chcela, keď sa musím baviť s takými, ktorí ma ani najmenej nebavia. Ale chcem k nim byť milá a veselá; pomyslím si, že P. Ježiš poslať ku mne človeka, ktorý je protivný. Akoby mi hovoril: Hľaď, to je môj brat, maj ho rada.

Keď je vo mne trošku dobra, to mám len z Eucharistie. Naozaj žijem z Ne! — So dňa na deň na seba pozorujem, ako sa vyplňa na mne sľub Božského Srdca Ježišovho: dám im milosti k stavu primerané. Dáva mi ich vždy a hojne!

Náš život

Život pochádza od Boha. Darca života má právo a moc určiť podmienky pre možnosť a dejstvosť pozemského života a s tým súvisiace prostriedky pre dosiahnutie večného cieľa. Životné podmienky v slzavom údolí a prostriedky pre dosiahnutie Bohom určeného cieľa sú svojmu cieľu primerané, zodpovedajúce. Lebo keď ľudský život, počínajúci sa kolískou a končiaci sa na mórach, v hrobe sa nezakončuje, ale za ním nasleduje jeho pokračovanie vo večnosti podľa toho, ako sme v pozemskom živote použili alebo zneužili dané nám podmienky alebo prostriedky určené pre obsiahnutie večného cieľa, je zrejmé, prečo dočasný pozemský život nám neuštedruje, ale len po kvapkách nám dáva do mora trpkosti tak málo slasti relatívneho uspokojenia alebo blaženosti, v porovnaní s absolútnou blaženosťou života, na veky trvajúcего, s Bohom spojeného.

Čas ľudského života je taký krátky, kmitu svetla sa rovnajúci, že v porovnaní s večnosťou sotva je prirovnateľný so zrnkom prachu v pomere s celým stvoreným hmotným svetom. Život ľudský je teda len krátkou cestou, púťou, prípravou, prechodom z časnosti do života záhrobného, večného. Sotva sa zjaví rušaním, ubehá, uteká, letí ako voda prameňa v potoku, v rieke, až sa dostane do mora, za hrobom do večnosti. Od kolísky až po hrob kráčame cestou nám vytýčenou, určenou, ale slobodnou vôľou nám danou, po ľavej alebo po pravej strane.

V bratskom objatí až do rozpuku chodili sme vľavo. Boly síce vyhradené až dva roky na začiatkové roboty, pre opatrenia, aby sa mohlo začať chodiť vpravo; ale keď sa Slovenská republika rodila, začalo sa úradovať nie preto, aby sa úradovalo, nevyhľadávaly sa problémy, ale sa riešily, a razom s jedného dňa na druhý začalo sa chodiť vpravo. Osvedčilo sa to. Nijaké nehody neboly zaznamenané. Nadarmo spieral sa maznaný šimličko, prirodzený pud, vnútorný inštinkt zvíľazil, a chodí sa prirodzene správnou, pravou stranou.

O koľko znesiteľnejší by bol život, keby sa nehrešilo proti zákonom prírody. Naše mamičky z vnútorného presvedčenia chorému na prekrvnené miesta prikladajú pijavice, aby vytiahly zbytočnú, skazenú krv. Lenže do tela zarytým pijaviciam neďajbože sa so saním rozlúčia. Mamička posype pijavicu soľou, a presýtený cudzopasník odpadá. Ako sa našiel spô-

sob a prostriedok pre odstránenie pažravých pijavíc od tela, tak použil sa aj zákrok, aby sa prefikantí cudzopasníci ľudskej pospolitosti bez škody mohli znemožniť.

Bez úmyselného šírenia šuškanej propagandy medzi ľuďom sa povráva, že preto máme takú suchú, bez dažďov peknú jeseň, lebo sa málo plače, menej horkých slz sa roní z očí matiek a detí. Potoky a rieky sa nerozvodňujú, lebo nepriberajú mnoho slzavej vlahy, a preto z menšej vody menší výpar, a preto aj počasie je usmievajúce. Čo je pravda na veci, či príčina, alebo následok, vari to mnoho nemení na tom, ale je neodškriepiteľnou pravdou, že o tom uvažujú najviac nenapraviteľní.

K týmto uvažovateľom bez najmenej ochoty pridržiže sa ešte káder robotníkov, horko-ťažko zaslúženú mzdu ani nie do svojich vlastných rúk, plné poháre k smädným ústam dvíhajúcich, ale do rúk na to odkázaných trpiteliem, úbohých matiek, kídel ošarpaných, vyhladovaných dietok. Koľko vďaky, koľko spokojnejších, zriadenějších manželstiev začalo vpravo kráčať na ceste života. Koľko nemravnosti prestalo sa páchať od zavedenia veľmi potrebných opatrení.

Čo pokazil v prírode človek, napraviť sa musí; lebo keby to nenapravil, postarala by sa o to sama príroda, a koľko škody by utrpel dotiaľ oproti zákonom prírody žijúci násilník. Keby len on, nech by bolo, ale ako prídu k tomu nevinní?

V krútnave sa nerozmýšľa nad problémom štvorcového kruhu, ale hľadá sa zachytiť pre záchranu života. Život je neúprosne tvrdý, na ktorom sa meniť nedá len vtedy, keď ho začíname premyslene s inej strany. Javí sa nám ako konglomerát, pozostávajúci z dietok, mládenčov a panien, mužov, žien, starcov a stariem. Každý jednotliviec žije svojím osobným, zvláštnym životom, prifarbeným vlastnosťami, ktoré vrazia naň isté známky povolania alebo zamestnania v prostredí, v ktorom zápasí v životnom boji o každodenný chlieb.

Život je složitý ako farebná mozaika; odráža sa v kaleidoskope každodennej trmy-vrmy. Kaleidoskop sa krúti, a zavše nové a nové obrazy predstavuje.

Povinnosť nás volá nevyhľadávať problémy, ale nám uložené riešiť. Kto dobre rozoznáva, úspech ho neminie. Uvážme si. Kto nám dal život, prečo a za akých podmienok máme používať prostriedky? Odpoveď je jednoduchá a jasná. Všetko pochádza od Najdokonalejšieho! Nuž my, úbohí trpaslíci, prečo teda chceme vyhľadávať a riešiť problémy? Naša nedoko-

nalosť v slzavom údolí je len zdanlivá, veď hriechom zapríčinená naša krehkosť je len prirodzeným následkom Božej spravodlivosti.

Najdokonalejší, vo svojej nekonečnej spravodlivosti zariadil toto slzavé údolie tak, že v nekonečnej láske nad našim utrpením dal nám svojho Syna, aby sme sa skrze Lásku opäť mohli dostať k Najmilosrdnejšiemu! Tento najväčší problém nášho života a nášho životného cieľa nie je už v tomto osvetlení viac problémom, ale vytýčenou a určenou cestou, aby použivúc prostriedky, dostali sme sa k večnému Cieľu! Cestu nám ukázal, po nej chodil Najláskavejší. Chcieť Ho nasledovať, len toto je nám potrebné! On nás pozná, pomôže nám, keby sme azda poklesli. Podá nám svoju pomocnú ruku, len sa Jej zachytiť!

Vyhľadávanie problémov, týkajúcich sa nášho života a nášho životného dočasného a večného cieľa, odpadá, lebo takých problémov niet, a keďže ich niet, odpadá aj ich riešenie, lebo sú rozriešené. Čo je zdanlivým problémom, to je len chiméra, obrazotvornosťou vybájená! Ja som cesta a život, kto mňa nasleduje ten obsiahne život večný, povedala nekonečná Láska! Cesta je určená. Smer je určený. Ale cesta je ťažká a dlhá; preto záhlavie Život nášho Smeru chce byť pomocníkom, ukazovateľom cesty a smeru na ceste k večnej blaženosti.

Budeme sa snažiť z priebehu každodenného života zachytené obrazy, zjavy a prejavy podávať tak, ako sa ony ukazujú, verne, neskreslene; ale našou úlohou bude ich retušovať, kde to bude potrebné, aby zodpovedaly pre potrebu, pre uloženie do zbierky z dočasného života pre večný život.

Náš retušovací aparát je zostavený podľa iných aparátov, lenže v šošovici je tajnosť. Šošovica nie je zo skla, ale pozostáva z Kristových slov: Čo by komu osožilo, keby celým svetom vládnuť, ale dušu svoju by stratil. Nuž pozor, aby sa niektorý skutok niekoho nedostal pred retušovací aparát. Ale tomu ľahko vyhnúť: Preto ma môj Otec poslal, aby som všetkých k Nemu priviedol, lebo som sa stal človekom, človeku podobným, a môj Otec ma oslávil! K.

Nebezpečenstvo

„Duše sa tratia, hovorí Alcméon z Crotony, lebo nemôžu sjednotiť počiatok a koniec.“ Počiatok, to je túžba po šťastí, koniec, to by malo byť stretnutie s pravým šťastím; ale človek na ceste zblúdi.

Takéto je v skutočnosti nebezpečenstvo. Príležitosť sa nám núka všade, ale niet šťastnejších príležitostí, ako tie, z ktorých človek môže získať. Pri záračnej kolíske Jána Krstiteľa opytovali sa susedia:

„Čo myslíte, čím bude toto dieťa?“ Každá ľudská kolíska, vždy zázračná svojím skutočným volaním, ktoré sa osobne týka jednotlivca a označuje ho svojim určením, dáva tú istú otázku. Čím bude tento smrteľník? Čím bude v absolútnu, kde pravé hodnoty sú ustálené, ktoré označujú konečnosť vecí? Aký úspech bude mať tento život? A aký neúspech ho stihne? Na akom stupni sa vyrovná úspech s neúspechom? Lebo „Je mnoho príbytkov v dome Otca môjho“, hovorí Ježiš, a nezodpovedať by im príbytky pekelné?

Hovorí sa, že majstrovským dielom diablovým je to, že sa pochybuje o jeho jestvovaní, alebo v každom prípade aspoň to, že zabúdajú naň; takto najväčším šťastím pekla a najnepriaznivejšou okolnosťou pre neho je to, že si ich nevšímajú. Človek počína si tak, akoby nebo a peklo nejestvovalo. Ale jestvujú.

Nielen, že jestvujú v podobe šťastného alebo smutného konca, jestvujú ony ešte ako trvalá skutočnosť, ktorej cieľom je osvedčenie sa. A či nie je hrozno najprv pripäté k viniču, a nevypočítava si vinohradník cenu s jedného roka na druhý? Šťastné a menej šťastné náhody môžu sa znenazdania objaviť, ale príroda pracuje ustavične, človek bedlí a usiluje sa, a na konci spočítané sú v kadi slnečné dni a dni namáhavej práce.

Takto sa náš osud každým dňom naplňuje, hodinu za hodinou, minútu za minútou. To je činnosť, ktorá sa nikdy nepreruší. A nestačí, že my ju zanedbávame, aby sme ju odročili, ona pokračuje sama sebou na základe predošlých popudov, ona posilňuje ich pokrok, ona zhoršuje ich úchylky, ona nie je ani dve chvíle na tom istom bode, ale každý stav, ktorý odhalí, je alebo večným sľubom alebo večnou hrozbou.

Každý človek v každej chvíli robí určitý skutok, ktorý ho spasí alebo zatratí. Aký výsledok si pripravujeme my? Kto myslí na večnosť sklonenú k času? Túto otázku z mravných príčin ľudstvo si dáva počas celého svojho trvania.

Čas človeka nie je časom prázdny, časom hodín, kedy my upúšťame od toho alebo onoho, činmi, ktoré nám budúcnosť potvrdí; náš čas žije, náš čas sme my, to sme my sami, žijúci v čase, snujúci si večnosť.

Čitateľ, ako žiješ ty? Tvoje nebezpečenstvo si ty sám. Ak žiješ dobre, si už vyvolený, načim ti vytrvať a pokračovať. Ale ak žiješ zle?

A. D. Sertillanges O. P.

Božské volanie

To, čo robí človeka veľkým, nie je natoľko ani jeho rozum, ani jeho sloboda, lež jeho povolanie, jeho určenie. Alebo ak chceme, je to jeho um, ale len pre

nadprirodzené pravdy, ktoré sú mu predkladané, a je to jeho sloboda, čo schopnosť voliť si i to nedosažiteľné, k čomu ho vlastne vedie. Myslieť na Boha a na tajomstvá Božie, uvidieť jedného dňa Boha a spolupracovať zo svojich síl na diele Božom: to je jeho určenie.

Nestačí obhajovať len ducha, načim nám spomenúť i milosť. Nad príkazom ducha, hovorí Pascal, je príkaz lásky, tak ako pod ním je moc tela. Boh dáva človekovi vznešenú schôdzku, a patrilo by sa, aby človek nezmeškal stretnutie. Uspokojí sa nižšou prirodzenosťou, znamená upadať, ale odmietnuť nadprirodzené, to by bolo prehrešenie sa proti Bohu. Neodmietame ani panovníka, tým menej odmietame všemohúceho Otca.

Dobrota tohto mocného a predvídaveho Otca žiari z toho, že, vediac o našom nedostatku vôle a o našej nesmiernej ľarbavosti, snaží sa pohnúť nás k tomu, aby sme sa stali veľkými. Vie o našej nevedomosti, a predsa rozhoduje sa pre náš prospech. Je mu známa naša ľahkomyselnosť, a preto i hrozí, ale i pozýva nás. Niekedy hovorí silným hlasom, lebo sme hluchí, a hádže blesky, keďže sme slepí. My skutočne máme radi to, čo sa leskne, ale sme chladní k tomu, čo žiari. Naša duša by sa často zriekla hrdinského rozhodnutia, ak by nebola prinútená, dať sa na takúto cestu.

Vždy je to tak, že konečný cieľ je tam, v nadprirodzene, ktoré sa stalo, prostredníctvom Boha, pravou mierou človeka. My nikdy nie sme tí istí, ako keď sme s Bohom. Keď nás stvoril Boh, stali sme sa jeho stvoreniami, keďže nás ale znovu stvoril v Kristu, sme s Ním, aby sme sa stali čiastkou jeho, jeho dedičmi, jeho večnými spoločníkmi, ako prijatí synovia. A natoľko sme lepší, nakoľko sme sa zapojili v pravde do stvoriteľského plánu. Odmietať toto, znamenalo by: byť neverným samým sebe, svojmu sľubu, tomu sľubu, ktorý nosí v sebe každý pokrstený, tak ako každý človek nosí v sebe svoj vlastný sľub.

Keď to pochopíme, všetko sa nám obnoví v tomto svetle. To, na čo sa prv myslelo, to, čo sa prežilo: minulosť, prítomnosť a i budúcnosť vyfarbená starodávnymi ideami, všetko to zdá sa nám už len minulosťou.

Toto videnie je nám kresťanom celkom zrejmé, v skutočnosti je to zázrak; ale tento zázrak bol do sveta uvedený a daný všetkým, osobou nášho brata Ježiša.

A. D. Sertillanges O. P.

Znalci zákona

Sv. Pavol vytýkal Židom (Rim. 2, 17—24), že dobre poznali príkazy Starého zákona, ale len na

papieri, lebo nežili podľa nich. A takýchto znalcov zákona máme veru i dnes. Ba nájdú sa i takí, čo sa v náboženskom živote považujú za odborných znalcov mravných predpisov, a budú vám o nich rozprávať do omrzenia. Stačí, keď nejaká osoba je zapísaná v tretej reholi, a už si myslí, že vie všetko, že P. Boh ju obdaril veľkým darom rozumu, aby poučovala druhých, povedzme i kňazov. Nieкто tak úchytkom prečítal si lepšiu náboženskú knižku, a už si myslí, že ho P. Boh poslala poučovať a karhať iných. Sú i takí, čo dobre poznajú zákony Božie, ale zachovávajú ich len tam, kde musia, keď napr. prídu úradne na sv. omšu. No ale tí by išli hádam i na mohamedánske bohoslužby, keby to vyžadovala situácia. To sú znalci zákona nie pre seba, ale pre druhých, a niekedy ani pre druhých. Tým adresuje apoštol národov toto: „Poznáš vôľu Božiu, a poučený zákonom skúšaš to dôležitejšie, a myslíš si, že ty sám si vodičom slepých, svetlom pre tých, ktorí sú v tme, vychovávateľom nerozumných a učiteľom maloletých, lebo máš v zákone podstatu vedomosti a pravdy: Nuž, ktorí učíš druhého, sám seba neučíš? Ktorý kážeš nekradnúť, kradneš? Ktorí hovoríš, nemá sa cudzoľožiť, cudzoľožíš? Ktorý máš v ošklivosti modly, páchaš svätokrádež? Ktorý sa vystatuješ zákonom, prestupovaním zákona zneuctievaš Boha?“ Toto napomenutie sv. Pavla mohli by si všimnúť tí, čo vymysleli recept na dva katolícke životy: súkromný a verejný. Ten prvý je všelijaký, len nie katolícky. Vo verejnom živote jazykom vylievajú krv za Boha, aby každý vedel, čím sú.

— i m —

Magis-ter — učiteľ

Ktosi mi povedal, že latinské slovo „magister“, najlepšie vyjadruje poslanie učiteľa-vychovávateľa. Magis-ter, to znamená: Tri razy viacej. Nuž učiteľ mal by tri razy viacej vedieť, ako ten, ktorého učí alebo vychováva. Nevie, či by to stačilo. Ale o tom nech rozhodnú páni inšpektori alebo predsedovia komisie maturitných skúšok na učiteľských ústavoch. Ale v náboženskom živote by to vari postačilo. Pravda, nemôžeme predpísať osobnú mravnú normu pre učiteľov a vychovávateľov, veď oni sú takí kresťania, ako iní smrteľníci. Ale keď kladieme dôraz na slová: Tri razy viacej, nuž potom výsledok by bol asi taký: Učiteľ-vychovávateľ je tri razy horlivejší v navštevovaní kostola ako deti. Tri razy svedomitejšie chodíva na sv. spoveď. Tri razy dokonalejšie uctieva meno Božie. Tri razy je príkladnejšia jeho rodina v náboženskom živote. Tri razy je obetavejší a ochotnejší v náboženskom a spolkovom živote. Tri razy

dokonalejšie zachováva Božie i cirkevné zákony. Mohli by sme spomenúť aj iné povinnosti, ale z povedaného vidieť, že učitelia s takým programom by patrili medzi najlepších apoštolov katolíckej akcie. Apoštolovali by príkladným životom. Preto má svätú pravdu Dr. Rajec, keď píše: „Vychovávať môže len vychovaný, preto učiteľ už skoršie tam musí byť, kde chce, aby bol žiak. Ak je teda pedagogia veda o normách, musí byť učiteľ v prvom rade normovaný (autodeterminácia zákonami logickými a etickými). Len vtedy môže naučiť tejto normovanosti aj svojho žiaka. Preto správna výchova začína vo výchove učiteľa.“ Ktorý učiteľ-vychovávateľ nemá tento predpoklad, nech si ho získa, aby aspoň tri razy viacej znamenal, ako jeho žiak. — i m —

Život ženy

Podľa názorov niektorých ľudí žena dokáže najviacej od dvadsiatich do päťdesiatich rokov. A my vidíme, že mnoho síl premárnia naše ženy v tých dvadsiatich alebo tridsiatich rokoch. Zlatá mladosť, zrelý vek alebo staroba, ostávajú pre mnohé ženy obdobím prázdny, neživotným! Ten čas ich života má vyplniť vážna práca, činnosť ducha, činnosť tým plodnejšia, čím viacej sa opiera o úsudok, o vycvičenú a životom vypestovanú vôľu. Všetko toto malo by dodať najväznejšiemu obdobiu života žien krásu a jas. Ale to vyžaduje dlhšiu prípravu. V mladosti treba si zvyknúť na prácu, na usporiadaný život, a tak sa naučiť vnútornej sebavláde, aby našu bytosť — aspoň navonok — nerozbúrila nijaká telesná bolesť, ani chmúrna staroba. Na dne ženskej duše musí horieť teplý krb sympatie a nežnosti, aby všetci, čo začínajú život, ktorý žena dokončuje, prichádzali k nemu hľadať svetlo a teplo. Z denníka A. Leseurovej.

Robotníci

Kde-tu počujete, že naše robotníctvo sa odkloňuje od Cirkvi. Ako sa to prejavuje v dennom živote? Niektorí hovoria, že robotník je pracovná sila, ktorá sa stará o to, aby niečo zarobila. No a my vidíme, že u robotníka niet lásky k práci, ktorú koná. Práca stráca svoj duchovný smysel. Kto dnes hovorí o duchovnej alebo náboženskej cene práce? Práca sa stáva nespravodlivým spoločenským bremenom, ktorého každý chce sa striasť. Mravnosť mladých robotníkov a učňov je v nebezpečenstve. Pravda, staráme sa o to, aby robotník bol zabezpečený proti úrazom a nemociam, aspoň tam, kde rátame s ľudským činiteľom. A kto sa dnes stará o mravnú ochranu života? Všim-

nite si niektoré továrne, a uvidíte, že málo sa tam myslí na mravnosť. V robotníckych rodinách šíri sa protirodinná teória, a mladí ľudia vidia v manželstve len spojenie, ktoré stále ohrozuje materstvo. A toto všetko kričí! Musí tu prísť duch Kristov! Kto pochopí demoralizačný vplyv rôznych prostredí na robotníctvo, uzná, že načim vybudovať kresťanské pracovné prostredie pre pracujúce vrstvy.

Život v práci je podmienený mravným životom v rodine... Preto, ak chceme pokresťaniť pracujúci ľud, musíme mu vrátiť odvahu ku kresťanskému životu v rodine. Potom kresťanské smýšľanie objaví sa i v továrni, v práci, i pri zábave. Pius XI. povedal: „Keď chceme priviesť ku Kristovi tie triedy, čo zaprely Krista, musíme najprv nájsť v ich vlastnom prostredí pomocníkov Cirkvi, ktorí pochopia ich mentalitu, ich túhy, a ktorí prehovorí k nim v duchu bratskej lásky. Prví apoštolovia robotníkov sú zaiste robotníci zo sveta priemyslového a obchodného, priemyselníci a robotníci.“ Program presný, len ho uskutočniť. Musíme vychovať takých robotníckych bojovníkov, ktorí budú pracovať vo svojom prostredí tak, aby tam zavládlo sociálne kráľovstvo Kristovo. — im.

LITERATÚRA

PAUL CLAUDEL: Zvestovanie. (L Annonce faite à Marie.) Mystérium v štyroch dejstvách s prólogom. Preložil Slavkovian. Vydala Matica slov. Strán 126, po 16.50 Ks. — Claudelovo mystérium v preklade Slavkoviana je najkrajším vianočným darom, aký nám dáva súčasná slovenská literárna produkcia. Prijímame tento dar s vďačnosťou, tým hlbšie v srdci zakotvenou, čím väčšie nádeje v nás skísajú, že Claudelovo dieľo je darom skutočne tvorivým nově oblasti duchovného ovzdušia v našej dramatickej spisbe. Slovenská literárna tvorba ešte vždy je chudobná na plody, ktoré by vznášaly opravdivé posvätenie do duší a zvestovaly najskutočnejšiu skutočnosť nadprirodzeného poriadku Božieho. Claudel svojou tvorbou postavuje „monumentálnu budovu, ktorú ani zub času nepodryje“, a ktorá zaberá do svojich úkrytov pútnikov, putujúcich za „prameňmi čistých vôd“ (Štefík). Boh a jeho láska v korune všetkých milostí — vykúpení — hovoriť k nám v prítomnom mystériu rečou vznešených akordov. Combernon, to je svet v malom, a jeho ľudia so svojou vierou i biedou, to sú ľudia všetkých časov. Život môže mať len vtedy pravú hodnotu, keď sa oddáva požehnaným zásahom výkupnej lásky, ktorá mu navracia radosť prvotného stvo-

renia, alebo ich do plnosti nádejne sľubuje v dosiahnutí blaženého videnia. Slavkovian ukázal prekladom viac ako schopnosť v stave ctnosti. To je už dokonalosť. Naším úprimným želaním je, aby sa tajomná krása, mystéria preniesla na naše javiská. Zjaví sa ona, ako dávno túžený prínos duchovosti do národnej našej kultúry. J. H.

ODA SCHNEIDER: Vom Priestertum der Frau. Verlag Herder, Wien 1940, str. 157, RM 2.60. Žena nebola povolaná od Krista Pána do cirkevnej hierarchie, a jednako načim uznať, že v pláne Božom má svoje zvláštne miesto i poslanie. A moderná žena hľadá veru to miesto. Nájde ho? Spisovateľka chce ukázať modernej žene, čo jej vyhradil Stvoriteľ na svete po boku muža. Študuje metafyzické, základné črty ženského charakteru, a hľadá vo večnom pláne Božom vyjasnenie všetkých problémov, ktoré trápia dcéry Evine. Na čo je na svete žena? Aký má cieľ? Aké poslanie? Aké stanovisko má zaujať k dnešnej spoločnosti? To sú otázky, na ktoré spisovateľka odpovedá jasne a vecne. Nie sú to rozťahnuté a neobsažené rozpravy, ale hlboké, filozoficko-náboženské štúdie. Knihu odporúčam všetkým slovenským ženám, lebo na také štúdie sme ešte chudobní. — im —

EDMUND ROESER: Liturgisches Gebet und Privatgebet. Verlag Herder, Wien 1940, str. 52, RM 1.—. Širitelia liturgickej modlitby nemôžu sa uspokojiť len tým, že získajú horlivcov, čo denne budú chodievali na sv. omšu a modliť sa z misálu. R. hľadá v dejinách Cirkvi dogmatické odôvodnenie liturgického hnutia. Začína modlitbou Krista Pána, a potom študuje, ako smýšľali o súkromnej a verejnej modlitbe apoštoli, cirkevní Otcovia a stredovekí svätci a učenci. Zvláštnu kapitolu venoval moderným pobožnostiam a súkromným modlitbám. Autor prichádza k záveru, že liturgická modlitba musí sa stať najvplyvnejším činiteľom v pastorácii. Dielko je spracované vedecky. Odporúčame ho šriteľom liturgického hnutia na Slovensku. — im —

KARL BARTHELS: Zeitnahe Seelsorge. Verlag Herder, Wien 1940, str. 40, RM 1.—. Prednášky, ktoré mal autor vo viacerých mestách Nemecka, dáva k posúdeniu oltárnym bratom. Dnes sme svedkami toho, že základné pravdy náboženstva pre mnohých katolíkov sú púšťou. Neistota a nejednotnosť v smýšľaní je príčinou rozbitého života. Treba sa vrátiť k ortodoxným prameňom pastorácie. Fara, kazateľnica, spovedelnica, oltár, atď.; to sú fóra, na ktoré načim priviesť moderného človeka, získať ho, aby tam hľadal rozuzlenie mučivých problémov. Riešenie autora je praktické a moderné. — im —

„S M E R” revue pre duchovný život. Vydávajú
trenčianski dominikáni. Zodpovedný redaktor Dr. I.
Müller. Používanie novinových známok povolené
výmerom Min. dopr. a ver. prác, rezort poštový
v Bratislave pod. čís. 144.487-III/1-1940. Dohliadači
pošt. úrad Trenčín. — Tlač V. Čelko a spol., Trenčín.